

308869 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 3 } చెన్న పట్టణము 1916 సం॥ నవంబరు నెల 8 వ తేది బుధవారము } No 184
సంపుటము 3. } స శ నా మ స ం వ త్స ర కా త్రి క మా స శు క్ల చ తు ర్థ శి ౧౪. } సంచిక ౧౮౪

చ త్ర ము ల రా జు

అ స లు "లే డి" గు టు తు

అందమునకు, చాకిరి, చాలకాలము మన్నుటకు "లేడి" గుటుతుగల గొడుగులనేవాడుడి. "లేడి" గుటుతు గొడుగులే చాల మంచి"వని ప్రతివారును చెప్పవారు. జాతీయ వస్తు ప్రదర్శన ఫలితమునకు పేరు పొందిన దిదియే.

బనియెట్లు, ఫెల్టుటోపీలును చాల తక్కువ రేట్లకు దొరుక గలవు. వలయువారు ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాయుడు.

Ebrahim Currim & Sons,
Umbrella Merchants,
No. 251/53, ESPLANADE ROW, MADRAS.

Hed Office: -
Bombay
Branch: -
Calicut

541

సంగీత ప్రదాయని

వెల రూపాయలు 3.

ఈ గ్రంథము అతిప్రసిద్ధి చెందిన బాక్షిరాజ్యగారి విద్యాపారంగతులైన విద్యాకోశే. వరదాచార్యులు, కె. వి. శ్రీనివాస అచార్యంగారు, వీరి కృష్ణమాచార్యులు వీరలచే రచింపబడినది. ఇందులక్షణ సంగ్రహమును అభ్యాసపద్ధతులును, స్వరజతులు, వక్రములు, తాళాభ్యాసగారి కృతులు, పట్నం నుబ్రహ్మణ్యగారి కృతులు, దీక్షితకృతులు మొదలగు. సుమారు 140 వురు బడులును స్వర, సాహిత్యభాళి, కాలము లకుగురుతు లేర్పరచిందరికి సులభముగ గ్రాహ్యమగునటుల వ్రాయబడియున్నవి. హాస్యవియము, వీణ ఈ ఉభయవాద ములకు పటములును, వీటిగుణములును, వీటి నుపయోగించు విధములును వ్రాయబడి యున్నవి. డిజిల్ క్రాను 16 పుటలు వైజు 500 పుటలు. దశసరి గ్లెసుకాగితములతో ముద్రితము. కాలికో బయిండు బంగారు గిలంటు చేయబడి యున్నది. వలయువారు ఈక్రిందివారికి వ్రాసికొనవలెను.

మొసర్పు హో అండు కంపెనీ,
546 క్రింటర్స్, మద్రాసు.

బాధాపడితులకు వరము: ఐనోడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

ఆశుభిభృత రక్తమునలన జనించుబాధ్యములకు కిరీటుముకంటి వంగు. కురుపులను, మచ్చలను గండమాలలను పుండ్లను, స్రావినోష్ణలను అన్ని విధములనలన గలుగు చిర్యారోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారి (28)

వనోపధిసారసపరిల్లా గుణామిమిట్ట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యరచ్చినను అన్ని విధములైన పోషములను పోగొట్టును. శక్తివంతమైనది పాదసంపాదములను, మలబద్ధకమును కారెసంబంధమును నోష్ణలను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శక్తివారోగ్యమును గలంగ జేయును. 16 పోజులకల కుండుటకు 4 డోస్సుల బుడ్డిలలో అమృతమును.

ప్రాప్తికరు:— **పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి**
Proprietor P. D. SAVANT Fanaswadi No. 144. No 2, BOMBAY.

ఏకభాషావిప్రశంస

ఇది వెన్నెలకంటి అచ్చగారు వ్రాచితము.
వెల 0-4-0 పోస్టేజీ అధికము.
ఆంధ్రపత్రికా ముద్రికాలయము.
తిరువల్లికేరి, మద్రాసు.

క్రిశ్ణమైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చరిత్ర

గంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-కి వెల 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-12-0
వి. పి. ఇప్పలు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుభాగ్న 212, మద్రాసు

కె. బి. జోషి అండు కో,

సెకారురి బిల్డింగు

నెం. 321, హరకవిగోడ్డు, పోర్టు, బొంబాయి.
పూర్వముగా నవీన మయినది.
లోడవుకో ఫోర్సు పంపు.

25 అడుగుల లోతునుండి నీళ్లుతోడి అంత ఎత్తు నకు మైకెలాగును. గంటకు 2000 గాలనులు తోడును. 2 అంగుళములు ముఖము. నిప్పును చల్లార్చుటకును, నీటిని వైకి కొట్టుటకును జములు ఏర్పాట్లు చేయ బడును. ఒక పోటునండి మరియొక పోటికి సులభముగా తీసికొని పోవడదగి యున్నది. బహు స్వల్ప శక్తితో ఎడతెగని ధాన్ ప్రవహింపజేయును. ఒక్క మనిషి పని చాలును.

587

587

సర్వవృశ్చిక విష నంజీవిని.

536 నూరు (100) రూపాయలు బహుమతి.
ఏమైనను వచ్చువారు ! నవ్వును బోదురు !!

తేలుకొంకిపోటు వలన, మంట పోట్లకు తగిన పరిహారమును బొంద లేక మిగులకష్టపడువారలకై మేమి యాచనమును గని వెట్టితిమి. కుట్టిన చోట నీమందును డైరెక్ట్ లో ప్రకార ముపయోగించిన ఒకటిరెండు నిమిషములలో మంటలు పోట్లుపోవును. ఈయాచనమునందు గుణము లేదని ఋజువు చేయు వారలు మా యాచనమును మాకు తిరుగపంపి తమకు సెలవైన మొత్తమును రాబట్టుకొనుటయే గాక (100) నూరురూపాయల బహుమతి గంగుటకును సర్దులగుదురు.

వెల 2 సిసాలు ౪ల ప్యాకెట్టు 1-కి 8 అ. పోస్టేజీ 6 అణాలు ఒకటితడద (2) ప్యాకెట్టు తెప్పించుకొన్న పోస్టేజీ ఉచితము

1 డజన్ ప్యాకెట్టులకు పోస్టేజీతో న్యు 5-0-0
1 డజన్ ప్యాకెట్టు కొన్న వారికి (1-8-0) వెల ౪ల ఛాక సలర్ ఫాకటర్ పేనా ఇవ్వము.

టి. సీతారామ మొదలియారు.

3. కందప్ప మొదలిపిడి, తిరువల్లి క్కే.జి, మదరాసు.

అమృతాంజనము

చక్కని డబ్బీతో సహా సిసా 1-కి వెల 0-8-0

తలనోప్పులమాన్పును వాయువుపోట్ల పోగొట్టును. పార్శ్వపునోప్పుల బారదోలును. పోట్లపోగొట్టును. అమృతాంజనండిపో; బొంబాయి, లండన్ మద్రాసు

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయోస్కోపులు - ఫిలములు - డేరాలు - గ్యాసుదీపములు - బొమ్మలకార్డులు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము - క్యాటలాగు కావలెనా. (592)

బి. ఈశ్వరప్ప అందు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

తేలుమందు వెల సీసా -కి 0-8-0

తేలుకాటుకలన విషము నెత్తురుల్ ప్రవేశించును. కాథ నదులు వెలు నెద్దకముదగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినవోటును బండ పారుముల చేసిన బాధ తగ్గును. ఈ ద్రావకము ననేకులు పరిశీలించిరి. ఇది మిగుల ఘోరుగలిగి నీటివలె నుండును. చెడకుండుటకు గాను కబ్బురు బిరడా గల సీమాల్లా నందు పోయబడెనని. కుట్టినవోటు కొంచెము నుండు పోసిన బాధ మాయ నగును. చుండును గలిగియున్న తాము బాధపడక నిరతులకు పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. అమృతాంజనండిపో, బొంబాయి అండ్ మద్రాస్.

కుట్టినవోటును బండ పారుముల చేసిన బాధ తగ్గును. ఈ ద్రావకము ననేకులు పరిశీలించిరి. ఇది మిగుల ఘోరుగలిగి నీటివలె నుండును. చెడకుండుటకు గాను కబ్బురు బిరడా గల సీమాల్లా నందు పోయబడెనని. కుట్టినవోటు కొంచెము నుండు పోసిన బాధ మాయ నగును. చుండును గలిగియున్న తాము బాధపడక నిరతులకు పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. అమృతాంజనండిపో, బొంబాయి అండ్ మద్రాస్.

కూర కాయల, పువ్వుల విత్తులు.

పడ్డచెట్ల ముక్కలు, సంపంగి, గోవామొదలగు మొక్కలు మా కద్ద దొకవన. కావలసినవారికి ధరల పుస్తకము పంపబడును. మా చిలాసము: -

యం. ఓబళ్ళప్ప అందుబదర్పు,

588 బసవనగూడి, బెంగుళూరు సీటి.

నీమిల్లుఎక్కడైనా విరిగిపోయినదా? మద్రాసు, గాయపురముపోస్టు, బేస్కో ఫౌండ్రీ, సి. గోపాలనాయక్ అండుసన్ను వారు చాల త్వరితముగను చాల శ్రేష్ఠముగను బాగుజేయుదురు. 557

Approved by Text Book Committee కథలపుస్తకములు: - (1) సవస్థతి (2) సులోచన (3) కావ్యమెల రు. 0-4-0 దేశకోశమును, ధాతు పుష్టియు నొకంపు టానిక్ మాత్రలు 48 కి రు. 1-0-0. (52) "విద్యానిధి", 87 రామస్వామిపేర్, మద్రాసు.

టోజానా

ప్రకృతి శాస్త్రభివృద్ధి

593

ప్రపంచమునందలి ప్రతిదేశమునను, మానసిక దౌర్బల్యము అవస్థలను గూర్చియు, వర్తమాన భవిష్యత్కాలముల సంభవించు అలోచనాభివృద్ధి సాధనమునుగూర్చియు, అనేకులు ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞులు వారి జీవితముల ధారపోసియున్నారు. అకాలపు వృద్ధాప్యమునను మానవయగు వెంట్రుకలుగూడ చూచుకొనుటకు క్రిముల పనియను నిర్ధారణ నవీకపు () లలో ముఖ్యముగ నునకు సంబంధించినది.

ఈ వ్యాధి అనేక యావనలందు సామాన్యముగనున్నది. ఈక్రిమి సముదాయము వెంట్రుకల నంటియుండు చర్మపు కప్పలలో ప్రవేశించి వెంట్రుకల యభివృద్ధికి వలసిన, రక్త నాళములనుండి వచ్చు పదార్థమును తిరిగేయను. దీని పర్యవసానము వెంట్రుకయొక్క పాదనశించి వెంట్రుక పాలిపోయినావు.

ఇందుకు కారణమును కనుగొనుటలో ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞులు ఆ కారణవికృతి సాధనమునుకూడ కనిపెట్టినారు. ఆక్రిమిసముదాయమును నశింపజేసి వెంట్రుకల పాదనకు తగిన ఆహారమును కలుగజేసి వాటి నారోగ్యమునకు దెచ్చుటయే ఇందుకు సాధనము. ఇంతవరకును ఇట్టి సాధనము అసాధ్యమని తలంచుచుండెను కాని, ఇప్పుడు "టోజానా" యననది. ఇందుకుగాను యిప్పుడు కలిపెట్టబడినది.

"టోజానా కేరాహారము" క్రిములను జంపును. వెంట్రుకల సాదులకు పుష్టికేయును. వెంట్రుకల నెరుగునట్లు చేయును. కీరీటునునబోలు తన కిరోజపుంజము ఊడించెననియే శ్రీయును విచారపడె నవసరములేదు త్వరగ నిశ్చయముగ నది రాగలవు. ఏమానవుడును యావనదేశలో వృద్ధాప్యమును ధరించనవసరములేదు. తమ దృష్టిపథమునందున్న యీ యావధమును వినివోగించి తమ యావనమును కాపాడవచ్చును. "టోజానా"లో కొవ్వుకలియును.

కొమ్మిడ్లు నడుగవచ్చును. ఇది రెండువిధములగు నుండబడును. ఒకటి పురుషులకు, వేరొకటి స్త్రీలకు, మొదటిది టంటుకొని యుండునట్లుగనూడ యుండును. మీ రేమందులకు కాటుములో కడిగిన నుత్తురు లేదా సోప్ ఏజంట్లు నుట్టి ఉండు కో లిని టెడ్ 19 శతాబ్దమున బీచ్ పోస్టు బొమ్మ 236 మద్రాసు అనివాసిన తెప్పించియైనను యిత్తురు. ఖరీదు 5 బొమ్మలు సీసా చట్టుకునే దానితో సహా 1-12-0 2-12-0

వృత్తాంత లేఖలు

నంద్యాలవార్తలు.

(ఒక విలేఖకునివద్దనుండి)

నూతనపట్టణము

నంద్యాల నవంబరు 6:—నంద్యాల మిక్కిలి పల్లపు ప్రదేశమునందునుటచే ప్రతిసంవత్సరము ప్రజలు ఇట్టి ఆపదల పాలు గావించునట్లు చీదకుటుంబముల వారికి ఎన్నయిన పలమును భూవసతి కలుగజేసి గృహనిర్మాణమునకు తగిన సహాయము చేయుటకుగాను అసిస్టెంటు మాపరింటెండెంటుగారగు సాండ్వెన్స్ వోగారను డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు శ్రీ సుబ్బాస్వామి అయ్యగారును ప్రయత్నము చేయుచున్నట్లు తెలియవచ్చెడిని. వీరి ప్రయత్నములకు గవర్న మెంటువారును మునిసిపల్ వారును తోడ్పడి తగు ప్రోత్సాహము కలుగజేసి కార్యసాఫల్యము జేయుమనీ కోరుచున్నాము.

మొహరం పండుగలు.

మొదట యీ పురమందలి హిందూ నరహయ్యవీయులకు అధిప్రాయభేదములు గలిగి అల్లరులు జరుగునని కొందరు భయపడిరి. కాని డిప్యూటీ కలెక్టరుగారియొక్కయు పోలీసు అసిస్టెంటు మాపరింటెండెంటుగారియొక్కయు చాకచక్యము వల్ల అల్లరులులేక నెమ్మదిగా హిందూ నరహయ్యవీయు ఉత్సవములు జరుగుచున్న వని వినుటకు ఎంతయు సంతసించుచున్నారు.

పెమ్మిరువార్తలు

(మావిలేఖకుని యొద్దనుండి)

పెమ్మిరు నవంబరు 5:—ఈనగర్య మాపురమున కురిసినవానలనలన నెలుపు లన్నియు పూర్తిగా నిండిపోయినవి. కొన్ని సంటలకు నీ వాన యెంతయో నునయోకారిగా నున్నది.

సర్వోత్తమ గ్రంథాలయము.

మాపురమున కొంతమంది యువకులచే నెలకొల్పబడిన సర్వోత్తమగ్రంథాలయము పున్న సుంద్రమనీషిగా వృద్ధిలోనికి వచ్చుచున్నది. అనుభవము గ్రంథాలయమున కెంతో ప్రేక్షకులకు లభించెందులకు గ్రంథముల పత్రికల దురువుగలిగియున్నారు. మాతహానియారు శ్రీయుత కంఠి వెంకటసుబ్బారావుపంతులు డి. డి. గారు గ్రంథాలయాభివృద్ధికి తోడ్పరచుచున్నందులకెంతయు వందనీయులు.

ప్రయాణికుల కష్టములు

మాపురమునకును ఒంగోలునకును మధ్యగల హైవోడ్డులో నొక నాటక యొద్దందున పూర్వము వంతెన కట్టబడియుండెను. వంతెన పాతపడినందున, ఒకసంవత్సరము క్రిందకు మరమ్మత్తు చేయుటకు, పగుల గొట్టబడి, నేలగుట్టు చేయబడినది. లోకలుబోర్డువారు చేసిన సమయమున తిరుగ బాగు చేయవలెనను వర్షములు కురిసినపుడు ప్రయాణికుల కెంతయు కష్టతరముగానున్నది. కాన అధికారులు త్వరలో ప్రయాణికుల సౌకర్యాధ్యము వంతెనబాగుగా కట్టించెదగవలయునున్నాము.

కూసపేట వార్తలు.

(మావిలేఖకుని వద్దనుండి)

నరణము.

కూసపేట, నవంబరు 6:— ఈనెల 2-వ తారీఖు సాయంకాలమందు ఈ గ్రామం తాలూకాబోర్డు అధికారి ధ్యక్షులుగా నుండిన బి. గోపాలాచార్యగారు గతించిరి. వీరు పహాపకారులును, జనులకు హితమును గోరువారును అయినందున వీరి నరణము పురవాసు లందరికిని చ్యుననకరముగా నున్నది.

పురపాలకసంఘము.

ఇదివరకు హెచ్చించిన పన్నును మరియు హెచ్చించుటయే గాక, ఇప్పుడు అనుభవముగల పురాతనములైన ఇంటి చుట్టునుండు బాగాలన్నియు ఆక్రమణము లనియు వాటిని 1 నెలలోపల టీటీవేయవలె ననియు నోటీసులు ఇచ్చి బాధించుచున్నారు. కావున జను లందరు ఈ కష్టమునుండి తప్పించుకొనుటకు చుట్టునుండు పల్లెలకు బోవలెనని ఎంచుచున్నారు.

ఈసభ వారి యుపదేశఫలము.

జనరక్షణాన ప్రచారకనిధి.

ఒక గొప్ప యువావారణము.

విశ్వబ్రాహ్మణులలో సంస్కారములయందు శాంతి కొరకు మేకల జంతులయు, ఆ మాంసముతోను మధ్యముతోను బంధుమిత్రులకు విందులు పెట్టుటయు వాడుక.

హైదరాబాదు రామకొటునివాసియు, ఇరువది సంవత్సరముల చిన్నవాడును, విశ్వబ్రాహ్మణ మలస్థుడును నగు శిద్ధిపేట లక్ష్మయ్య కొమారుడు వీరయ్య మేకలజంపి విందు పెట్టుట కిష్టపడలేదు. తనభాగ్య రజస్వలాకాలమందును, గర్భాదాన సమయమందును వై వాడుకను నిరాకరించి, యెందకో జాతివా రెంతచెప్పినను వినక, బంధుమిత్రులకు జడియక, మేకల నిలినివ్వక, మధ్యమాంసముల నింట జోరనివ్వక శుద్ధసాత్వికము లగు తీపురంటలతోనే తన బంధుమిత్రుల తృప్తిబరిచె. ఈ మాంసములవాడుక యతనికి మొదటినుండియు నయిష్టము. ఇది వైర్యసాహస ప్రశంసనీయకృత్యము. ఇతరులును యితనిని యనుకరించిన హిందూదేశము తప్పక యార్యవర్తము కాగలదని చెప్పుచున్నాము.

ఒంగోలు వార్తలు.

(మా స్వకీయవిలేఖకుని యొద్దనుండి.)

ఒంగోలు నవంబరు 5:—మొన్ననే మాడివిజయకు వచ్చి, చాణ్డీ పుచ్చుకొనిదయాద్రాహ్మయలని ప్రఖ్యాతినడయుచున్న సముకలెక్టరు మహాస్వామి తాంపోగారిని మదనపల్లి డివిజనుకు మరల బదలాయించిరని వినుట కెంతయు విచారించుచున్నాము. తాంపోగారిస్థానమున మరల నొక డిప్యూటీ కలెక్టరు నియోజింప బడుదురని తెలియుచున్నది.

స్వరాజ్య సమితి.

మా పురమునందు గల స్వరాజ్య సమితి శాఖవారు జనులకు దేశ స్థితిగతుల తెలియజేయు కలయునన్న దేశ చరిత్రను ప్రథమమున బోధించుట ముఖ్యావసరమని నిశ్చయించి, పక్షమున కొకసారి చరిత్ర విషయము కరపత్రికముల ముద్రింప బూనుకొనినారు. మొదటి పత్రిక చదువుట వలన గలుగు లాభములగురించి శ్రీయుత వాగ్దాసి శ్రీనివాస రావుపంతులు డి. ఏ. (ఆనర్సు) గారు వ్రాయుచున్నారు. ఒక వారము దినములలోగా ప్రచురితము కాగలదు.

హైస్కూలు పాఠశాల మెంటు.

పరిపాలనా విషయములు విద్యార్థులకు బాగుగా తెలియజేయుటకు, మొన్న 2-వ తేది గురువారము సాయం కాలము హైస్కూలు మంజిరమున జరిగిన విద్యార్థుల సభయందు, ఆంగ్లభాషలోని పాఠశాల మెంటు పద్ధతులమీద నొక సంఘము నెలకొల్పబడిన దని వ్రాయుట కెంతయు సంతసించుచున్నాను. ఇట్టి సంఘములవలన విద్యార్థుల కెంతయు మేలు చేకూరగలదని నా అభిప్రాయము.

ఉపన్యాసము.

భగ్యసాధనీ సంసాధకులు శ్రీయుత పాలరెడ్డి నగ నింజాము పంతులుగారు గత సోమ కుంగళవారము మా పురమునందుండి వీరయ్యగారి విద్యాలయమునందు "విద్యార్థుల భగ్యములు" "నవశక్తి" అను విషయముల గురించి చక్కని యుపన్యాసముల నిచ్చినారు. నిన్ను నేడు, దక్షిణ హైదరాబాదునుండి వచ్చిన శ్రీయుత చిత్తుకుల అప్పయ్యశాస్త్రిగారు మత విషయముల గురించి విస్తారమునను రెండుపన్యాసముల నిచ్చినారు.

ఒంగోలు తాలూకాబోర్డు.

గత రెండు సంవత్సరములనుండి మా ఒంగోలు తాలూకా బోర్డునకు అధికార ఉపాధ్యక్షులుగానున్న శ్రీ యుత మల్లవరపు నుబ్బారావుగారి యుర్యోగపరిమితి మొన్ననే పూర్తియైనది కాన, ఈనెల 21 వ తేది కుంగళవారము తిరుగ మరొకరి నాపదవి కెమ్మకొనుటకు ఎన్నికలు జరుగగలవు. మునిసిపలు సంఘాధ్యక్షులు కొప్పురపు కృష్ణారావుగారు, భూస్వాములు వరదా శ్రీరాములుగారు వై పదవికి ప్రయత్నించుచున్నారు.

పశుప్రదర్శనము.

పశుప్రదర్శన సంఘమువారు మొన్న జరిగిన కార్య నిర్వాహకసభలో, పశువులసంతకు ఇదివరకువలె ప్రతి సంవత్సరమును గాక, రెండు సంవత్సరముల కొకసారి జరుపుటకు నిశ్చయించుకొనినారని తెలియుచున్నది. ఇందులకు కారణము జనులు అనేక విధములుగా ననుకొనుచున్నారు.

ఆత్మజ్ఞానా సంఘము.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మసిద్ధి. దయ్యముల సద్భావమును గురించిన సాత్త్విక చర్చ చిన్నపైజు చక్కనిమాతృ. వెల రు. 0-8-0 మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పోస్టుభాష్య 212, మదరాసు.

కృష్ణ వ ర ద లు

ప్రజల ఇబ్బందులు

(మా ప్రత్యేక విలేఖరుని వద్దనుండి.)

బెజవాడ నవంబరు 6:— ఆంధ్రదేశమునందలి వివిధ పట్టణములందు నేవా సంఘములును, వార్తా సంఘములును లేని వెలితి యిప్పుడు విశేష మగుచున్నది. ఏ ఆంధ్రమహాజన సభయో, మండలసభయో, నే కృష్ణవరదలో వచ్చునప్పుడు అప్పటి కప్పుడు మాత్రము తాత్కాలికముగ నేవాబృంద మేర్పడి పనిచేయుచున్నమాట వాస్తవమైనను, దేశమందంతటను తృటికాలమునందు పని ప్రారంభించగల కాశ్వత సంఘములుండు టత్వవసరమని ప్రకృతము కృష్ణవరదలవలన వ్యక్తమైనది. దేశమందట్టి సంఘములున్నయెడల నేడు రామహాన భాండారమువారు, నేక బృందమును, సామ్యును ఫంపవలసినదని గుంటూరు నందలి జిల్లాసంఘమునకును, ఏలూరు నందలి పాదులకును, విన్నవించు కొనవలసిన యవసర మేల కలిగియుండును? సమయమునకు లేని సాహాయ్యము వ్యర్థమును సంగతి సర్వజన విదితము. ఆంధ్రదేశమునందు నేవా వ్రతమును బానగల యావనులకు కొడువలేదు. వందలకొలది సామ్యును ధర్మము చేయు దాతలకు లోటు లేదు. ఎంతటి దుర్భరకార్యమునైనను సాధించగల కార్యనిపుణులకు లోపము లేదు. ఇక కావలసినది, దూరదృష్టియు, యావనుల త్యాగనిష్ఠ దాతల ఔదార్యము, కార్యధరంధరుల, నిపుణత్వమును, ఏకముఖమున సంఘహృదయమునందు ప్రవహింపజేయుగల కట్టుదిట్టము కావలయును. కృష్ణమండల వాసులొక కృష్ణమండలమునకే సాహాయ్యము చేసి యూరకొని యుండలేదు. వారు గుంటూరు మండలములోని వేంకటపాలెము, పెనుమాక, కృష్ణపాలెము, మందడము మున్నగు గ్రామములందు సుమారు మూడువేల మంది నిరాధారులకు సాహాయ్యము చేసిరి. ఇంకను చేయుచున్నారు. గుంటూరు మండల సంఘమువారు వరదబాధితులకు సాహాయ్యము చేయుట కుపకమించినట్లు నిన్న ప్రచురమైన దేశాభిమాని యందు ప్రకటితము. కాని వారెక్కడ సాహాయ్యము చేయుచున్నది? ఎవరికి చేయుచున్నది, ఎంత సాహాయ్యము కావలసి యున్నది తెలియదు. తత్కారణమువలన బెజవాడ యందలి నేవకసంఘము వారితో కలిసి పనిచేయుచున్నది. అట్టి యిబ్బంది ముందు కలుగకుండ ప్రముఖులు చేయవలసియు.

వరదతిరిగి హెచ్చుచున్నది. నిన్నటినుండి 5 అడుగుల నీరు తగిలినది. ప్రస్తుతము కృష్ణ నేటియందెప్పుడు 15-4 అడుగు నీరు అనకట్టువూడ ప్రవహించుచున్నది. వరదబాధితుల తిప్పలు ముందెట్లుండునో దైవమునకే యెరుకగాని మానవ మాత్రుడనగు నేనూహించి వ్రాయజాలను. బెజవాడయందు నాలుగైదు దినములనుండి వజ్రసంకల్పముతోను నవ్యోత్సాహముతోను పాటుబడుచున్న అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావు, సి. రాజగోపాలాచార్యులు, కాతాపూర్ణానందము, కావల శంకర రావు ప్రభువులు రెట్టించిన యాశేషముతో పనిచేసి ఆంధ్రుల మన్ననకును, మహాదేవుని ఆశీర్వాదమునకును బ్రాత్రులు కావలసి యున్నారు. వివిధమండలములందలి ఆంధ్రమహాజనులును తరువిధ్యక్తమును నిర్వర్తింపవలసి యున్నారు. కాశేశ్వర రావుగారు శంకరరావుగారు మున్నగువారు రేపుమధ్యాహ్నము కొండ్లపల్లికి వెళ్లి చంద్రాలను వసూలు చేయుదురు. బెజవాడయందు ప్రతిదినమును వంద రూపాయల వంతున వసూలుగుచున్నది. ఇథరామ పట్టణమువైపునకు రే నేంద్ర పాడువైపునకు వేంకటపాలెము వైపునకు నేడు తిరిగి 40 మంది నేవకులు బియ్యముతో బయలుదేరి వెళ్లి దీనులకు విరివిగ సాహాయ్యమును చేయుచున్నారు. నిన్న ఇథరామ పట్టణమువెళ్లి సాహాయ్యముచేసి వచ్చినవారు తెలిపిన యదంతము క్రింద ప్రకటితము:—

ఇథరామ పట్టణము బెజవాడకు 14 మైలుల దూరము గలదు. మే మక్కడకు నిన్న మధ్యాహ్నము 12-30 నిమిషములకు చేరి గ్రామ సమీపమునందున్న కొడ్డువద్ద బండిదిగి రామ్మూలోతు నీటిలోపడి యెట్టికే నాలుగు గజములలో నున్న కొండలమీదకు వెళ్లితిమి. అక్కడ మాలమాదిగలు పిల్లమేకతో నుండిరి. చంటి పిల్లలను దుప్పట్లుకప్పి ఆరబయిటను పరుండబెట్టిరి. మమ్ములను చూచినతోడనే వారు గొల్లన

యెడ్డసాగిరి. మేము తిండి లేక పోయినను వాగులోని నీరు త్రాగియైనను ప్రాణములను గాపాడుకొందుము. రెండు గోజాలనుండి రాత్రిల్లు హోరుమని తురిసిన వర్షములో నేవిధము గు ఆస్కారము లేకనే పడియుంటిమి. మాకు గుడిసెలకు కావలసిన సామగ్రిని ఇప్పించవలసినదని వారు ఘొత్తుకొనగ కొంత సామ్యుచ్చి వెదురుబొంగులనిమ్మ మక్కడకు మూడు మైలులదూరమునందున్న కొండపల్లెకు మనుష్యులను పంపించితిమి. గుడిసెలకు కావలసిన రెల్లుగడ్డిని ఇథరామపట్టణపు భూస్వామియొక కమ్మకులస్థులు నగు గుత్త గంగాధరరావుగారి కిచ్చెదమని వాగ్దానముచేసిరి. రాత్రి 8 గంటలకు బొంగులు వచ్చినవి. నేటియుదయమున వర్షబాధితులు గుడిసెలు వేసికొనుచున్నారు. మాలమాదిగ లయిదారు దినములనుండి ఆరబయిటను వర్షములో తడియుచు పడియుండుటచే 14 గురుకు క్యాసాశయముందు జలుబుచేసి బాధపడుచున్నారు. వారు జ్వరముచే మూసినకన్నును తెరుచుట లేదు. వారిని డాక్టరు దంటు అనధానులుగారు పరీక్షించి చికిత్సచేయుచున్నారు. మండలములోని వైద్యాధికారులూ గురదృష్టవంతులకు చికిత్స చేయవలసి యున్నారు. వైద్యాధికారులక్కడకు వచ్చినయెడల గంగాధర రావుగారు వారికి తగిన తోడ్పాటు చేయగలరు.

మొన్నను వేంకటపాలెము వైపునకు వెళ్లిన నేవక బృందము నిన్న సాయంకాలము కీతానగరము చేరుకొనిరి. వారు పెనుమాక గ్రామమునందు 400 మందికిని వేంకటపాలెమునందు 300 మందికిని కృష్ణపాలెమునందు 200 మందికి మందడమునందు 450 మందికిని సాహాయ్యము చేసిరి. పశువులకు చిట్టును తప్పుకునుకూడ పంచివెట్టి పూర్తిగా గాకపోయిన కొంతవరకైనను పుణ్యము గట్టుకొనిరి. అక్కడకు మూడుపుట్ట ధాన్యమునైన పంపించినను అక్కడి దురదృష్టవంతుల సాహాయ్యమునకు చాలదని వారందరు నాకు ఘంటాపథముగ తెలియజేసి యుండిరి. దీనినిబట్టియు క్రింద వివరించిన వెలగ పూడికరణముల జాబునుబట్టియు ఆంధ్ర మహాజనులయందెట్టి మహత్తరభారమున్నదియు స్పష్టము కాగలదు.

మహారాజుగారి సేవకాసంఘ కార్యదర్శిగారి సముఖానకు. అనకట్టుకు యెగువను కృష్ణానదికి దక్షిణముగ ఆనుకొని యున్న వెలగపూడి గ్రామ కరణము వ్రాసిపంపుకొనిన విజ్ఞానము.

వేంకటపాలెం, కృష్ణపాలెము, మందడము, వెలగపూడి, తాళ్ళపాలెము, పుద్దండ్రాచుని పాలెము, లింగాయ పాలెము, రాయపూడి, అబ్బురాజుపాలెము, బోరుపాలెము, మున్నగు గ్రామములు 1 వలేదీని వచ్చిన వరదకు పూర్తిగా మునిగి పోయినవి. బీదజనులు ముఖ్యముగ మాల మాదిగలు ఇంట్ల పడిపోయి నిలువ నీడలేక తిండిలేక పడవలసిన ఇబ్బందులన్నిటిని పడుచున్నారు. వాండ్ల పాటిట వైవము మిమ్ములను ప్రేరేపించి వారలను రక్షించు సంఘ మేర్పాటుచేయించి, తమకు కాశ్వతకీర్తిని ప్రసాదించినాడు. సంఘమువారు మొదటిగోజున వేంకటపాలెము, తాళ్ళపాలెము మాత్రము దనుచేసి, యుండిరి. మీరు తిమ్మగ్రామములనుకూడ చిత్తగించి, వారికష్టములు కొంత వరకైనను, నివారణచేయ కొరుచున్నారు. నేడు (6 వలేది) తిరిగి, కృష్ణకు నీరుతగిలినది. స్త్రీంబోటుకు 4.5 డింగిలను కట్టుకొని, బోటు రాతగినంతవరకును వచ్చిన తరువాత చిన్నపడవల మీద మాగ్రాయములు రావచ్చును. కనుక తమకు తప్పక మాగ్రాయములకు దయచేయ వేడుకొనుచున్నాను.

దీవ్య చిత్తమునకు తేవలయును.
(sd) స్రాజు పుండరీకాక్షుడు

ఆంధ్ర మహాజనులు ప్రతి పట్టణమునుండియు, నేవకులను, ధనమును పంపి, సాహాయ్యము చేసిన గాని, వరద బాధితుల కష్టములు గట్టెక్కనేరవు. నేని లేఖను వ్రాయుచుండ రాజమహేంద్రవరమునుండి కంట్లాప్త హొకు, కాతా నూర్య నారాయణరావు పంతులుగారి సేర నూరురూపాయలను పంపించి ఆంధ్రుల వికాల హృదయమునకు మాగ్గదర్శకులైరిన తెలిసినది. వారు ఆంధ్రులకు మాగ్గదర్శకులగుదురు గాక!

II

కష్టములు గట్టెక్కనుండుట.

ఆంధ్రులయందనుండు విషయము.

“కాపుగముండబోవు కలకాలము కష్టములందు సంకనజేయూపరు నెన్నివైబడిన యాకకు నైకొని కోర్పువాడె యాపయనున్న మేల్గు గొననర్దుడు జాగక కీలుకంబమందోపిక ప్రాకువాడె పయనున్న ఫలంబును గాంచు భారతా.”

సాహాయ్య కశిబిరము (త్రిలోచనపురము) నవంబరు 7:— ఇథరామపట్టణము వైపునకు వెళ్లిన నేవకుల సాహాయ్యకశిబిరము నేడు బెజవాడకు 12 మైలుల దూరమునందు గల త్రిలోచనపుర మార్గపుప్రక్కను దిరిసెనచెట్టుక్రింద స్థాపితము. కష్టము లెల్లకాలము కాపురముండవు. వారముదినముల నుండి కష్టపగంపరలనుభవించుచుండిన వరదబాధితుల విపదల వైవానుగ్రహమువలన ఆనాటి కానాడు రెల్లుచున్నది. వరదవచ్చిన గ్రామములచుట్టు నీరింకను కలదు. వారు తమ పూర్వపుట్టిండ్లకు వెళ్లి కాపురముచేయుట కింకను అధనము సెలదినములైనను పట్టును. వారంతవరకు నేకొండప్రక్కనో, ఏకాలువగట్టుమీదనో, ఏచెట్టునీడనో కాలము వెళ్లుచున్నారు. ఇథరామపట్టణపు మాలమాదిగలు తాత్కాలికముగ పొడిపడేశమునందు గుడిసెలను వేసికొనుటకు మొన్నను వెదురు బొంగులను నేవకబృందము సప్లయచేసినదని లోగడ వ్రాసియుంటిని. వారు క్రొత్తగ గుడిసెలను వేసికొని నేటి ప్రాతఃకాలమునందు వానియందు గృహప్రవేశము చేసిరి. దానవలన వారికి చలిబాధ కొంతవరకు తగ్గినదని చెప్పవచ్చును కాని, గుడిసెల మీద కష్టవేయక పోవుటవలన వారి దుస్థితి పూర్తిగా తగ్గి గృహవసతి కుదిరిన దని చెప్పటకు వీలులేదు. అయినను ముందు వారికి రానున్న కుశస్థితి కిది ప్రథమ సూచకమని వారియెదుట నేను నిలువబడి మాట్లాడినప్పుడు, వారి వదన మండలమందప్పడప్పడే యంతురంబుచున్న వర్షవికాసమే తారాణము. వరద వచ్చినప్పటి నుండియు, వారియందు ప్రదర్శిత మగుచున్న దుఃఖిమాలికలు నేటినుండి, చెదరుట కారంభించి, ప్రయాణోన్ముఖములై యున్నవి. అచిరకాలమునందే వారి హృదాకాశము దుఃఖిమేషు వినిర్ముక్త కాగలదు. ఉప్పురవాండ్రవి నలుబది కుటుంబము లింకను నిరాధారులులై యున్నవి. వానికిని, త్రిలోచనపురము, జూపూడిని వాసులకును, గుడిసెలు వేసికొనుటకు, రేపు వెదురు బొంగులు సప్లయ చేయబడును. ఇథరామపట్టణము, త్రిలోచనపురము, జూపూడి మున్నగు గ్రామములు నదికి నూరుగజముల దూరమునందు నుండుటచే వరద వచ్చినప్పడెల్లను వారు గృహత్యాగము చేయవలసి వచ్చుచున్నది. వారి కీదురవస్థ పరిసారియైపోయినది. ఈ సంగతిని గ్రహించి, రివిన్యూ అధికారులు గ్రామమునకు దూరమునందు ఇథరామపట్టణవాసులకు దేశరాజు గుట్టయొద్దను రెండు సంతర్పరములక్రింద నివేశము తిచ్చిరి. ప్రభుత్వాధికారులు చేసిన సదుపాయమువలన కొద్దిగనో గొప్పగనో భూమి పుటయున్న కమ్మవారికిని, మహాత్ముడియులకును, వడ్రంగులకును లాభము కలిగినది. కాని, రెక్కలవలన జీవించు మాలమాదిగల కష్టములు ఉపయోగము కాతేను, నీటికనతి లేనిది గృహనిర్మాణమువలన ప్రయోజన ముండదు. అక్కడి స్థితిగతులందు మాతులను ప్రవృత్తికొనినగాని, కొంప కట్టుకొనుటకు వీలులేదు. కమ్మవారు తమయొద్దనున్న ధనము వెట్టి వెంటనే నూతులు ప్రవృత్తికొని, ఇంట్ల కట్టుకొని, ముఖ్యముగ నేయున్నారు. మాలమాదిగల కిచ్చిన నివేశనస్థలందు నూతిని త్రవ్వుటకు చాలకాలముక్రిందనే ప్రారంభించినను, వారి దురదృష్టమువలన నికను అది పూర్తిగాలేదు సరికద! ఇది వరకు త్రవ్వినంతవరకును, వర్షములవలన ఒడ్డు పీఠిగి, అందులో పడి పూడిపోయినది. ఇక వారింట్లకట్టుకొనుటకు వసతియొక్కడిని? కావున వారు పూర్వమువలె యెట్టియొడ్డుననే పడియుండి వందవచ్చినప్పుడెల్లను జలగుయ్యమై ముప్పు తిప్పలను పడుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారి దిచ్చిన నివేశన స్థలమందు మరియొక గొప్ప యిబ్బంది గలదు. నేనాస్థలమును స్వయముగ జూచితిని. మాలమాదిగల కిచ్చిన స్థలము మూడు యెకములని వెట్టివాడును వాం ప్రముఖులును నాకు చెప్పిరి. ఒక్కొక్క గృహమున కేర్పాటుచేసిన స్థలమును నేను కొలిపించితిని. గృహములకు నిశ్చితమైన స్థలమునకు నాలుగు వైపులను రాల్లు పాలియున్నవి. ఒక్క స్థలముకు సుదాచతురముగ లేదు. మీదు మిక్కిలి 11 చతురపు గజములు మాత్రమే యుండుటవలన అన్నదమ్ములలో కాశ్వతముగ నుండు కుటుంబీకులకు, ఇట్లుదాటి కాలము మెదపుకొనుటకైనను వీలుండదు.

ప్రతివారికిని తెలియును. అవిషయమును, రివిన్యూ ఇన్ స్పెక్టరుతో వారు సంబంధించి "గ్లమూరికే వస్తే ఏమిరా" యని ప్రశ్నించిరి. కమ్యూటారి కచ్చిన నివేశనములు విశాలముగ నున్న నని, వారు తెలియజేసిరి. కావున మాలవాదిగల తున్న ఇబ్బందులను ప్రభుత్వాధికారులు విచారించి దానికి తగిన ప్రతిక్రియ చేసినగాని వారు స్థలముల చచ్చిన ప్రయోజనము కలుగజాలదని నేను కంప్లైంట్ జూచిన సం గతులనుబట్టి చెప్పచున్నాను. 60 యేండ్ల మాలవానితో నేను మాట్లాడగ లించిన 40 సంవత్సరములలోను మాడు సంవత్సరముల కొకసారియైనను వరద వచ్చి ఇబ్బంది కలుగు చున్నదని తెలియజేసి యున్నాడు. కావున వారికి కాళ్ళతలైన గృహ వసతిని కలిగించి, వారికి వరదభాధ తేకుండ జేయుట రివిన్యూ అధికారుల ధర్మము.

జూపూడి, త్రిలోచన పురములలోని వీధులకు కర్మ కులస్థులగు కోయి గ్రామస్థులు రెండు దినము లన్న ప్రదానము చేసిరి. వైన యువహరించిన గ్రామములలోని వారికిని, కేతన కొండ, మూలపాడు గ్రామములలోనివారికిని సుమారు 800 మందికి నేను సేవకబృందము ఓయ్యము పంచివెట్టినది. ఆ గ్రామములలో చాల ఇండ్లు పడిపోయినవి. అక్కడి ఇండ్ల మీద అడుగు నీరు ప్రసరించినది. ప్రస్తుతము వీధులలో తొడల లోతు నీరు కలదు. ప్రతి యింటియందును 3 అడుగుల ఊబి యున్నది. అక్కడ కొద్దిగ పశువుల నష్టము కలిగినది. గుడిసెల మీదకు అడుగునీరు వచ్చినప్పుడు వానిమీద యెక్కియు, వానిమీద నుంచుమలను కట్టి వాని నంటిపెట్టు కొనియు ప్రాణములను రక్షించుకొని తరువాత వారు పడవల మీద పడి, రోడ్డుదరినన్న కొండ ప్రక్కకు వచ్చిచేరి, నేటికిని, ఆర బయటను, చెట్లక్రిందను కాలుజే పము చేయుచు న్నారు. ఈ సానిటారీయలు గుడిసెలు వేసికొనుటకు వెదురు పొంగులను సేవాసంఘము వారు పంపెదరు. గుడిసెలమీద పరుచుటకు రెల్లగడ్డి దొరకుట కష్టము. సమాచయము నున్న కొండలమీది తుప్పలను కొట్టుకొని ఆకు అలమును పరచుకొన వచ్చును. కాని ఫారెస్టు కాఫివారు తుప్పలు ముట్టినయ్యెదని వారు కండ్ల మీద పెట్టుకొనుచు చెప్పుకొనిరి. ఇట్టి కష్ట కాలములో నైనను, ఫారెస్టు కాఫివారు, గుడిసెలమీద పరుచుకొనుటకు తగినంత ఆకు అలమును తీసికొనిచ్చుట సంభావ్యము. జూపూడి, త్రిలోచన పురములలోని ప్రజలు తమకు వరద వచ్చుటకు మీలతేని స్థలమందు నివేశనము లిష్టించుడని రివిన్యూ అధికారులకు మనవి చేసికొనగ నింతవరకును కార్యము లేకపోయినది. వరదవలన జొన్న చేలుతప్పు, ప్రత్తి, ఆముదము, ఉలకు, పెసర, కేసగ మిక్కిలి పోగాకు చేలు పూర్తిగ పోయినవి. మిగిలి యున్న జొన్న చేలైనను ఎర్రబడిపోయినవి. అవియేమి పండి రయ్యులు బాగుపడుదురో తెలియదు. కొంతవ వచ్చిన జిలకు, వెలవడపు వరిచేలు వరదకు పోయి ఎండరికో నోటి ముందర అన్నము పడిపోయినది.

కాసాళమునందు జలుబుచేసి బాధపడుచున్న వారికి డాక్టరుదంటు సుబ్బావధానులుగారు బౌద్ధధర్మలిచ్చి చికిత్స చేయుచున్నారు. ఇభరామపట్టణము వైపునకు బోలెడు నుంది. విద్యార్థులను పంపి సకాలమున వరదభాధకులకు సహాయము చేయుటయందు కట్టుబాట్లు చేసిన డాక్టరుగారు పండ్లయు, వారి కార్యసామగ్ధ్య మంతయు కొనియాడ తగియు న్నుది. మాతో సాహాయ్య కలిగియునకు వచ్చి మా కెంతయు తోడ్పడిన ఇప్పుగుంట ముబ్బుకృష్ణయ్యగారికి నాకుందనము లిప్పించు చున్నాను.

రేవేంద్రపాడు ప్రాంతమునందు నిన్న నేను 1200 మంది సేవక బృందము, సాహాయ్యము చేసినది. అక్కడ సాహాయ్యమునకు చేపు పుట్టెనువియ్యము పంపించినను చాలదని వర్తమానము పంపిరి. అక్కడ విరివిగ సాహాయ్యము చేయుటకు గోరూట్లులు జరుగుచున్నవి.

కొండపల్లికి అయ్యదేవర కాళ్ళెర్రరావు పంతులు పెద్ద పట్ట మీన్యూపంతులు, కాకతి శంకరరావు పంతులు, నూరి పరిసంహము పంతులుగారు మున్నగువారు నేటిసాయం కాలము నెట్టి 70 గ్రామాలకు 15 కిక్కుర గాకుండ వసూలుచేసిరి.

శారదాంబ

ఇది ప్రీధర్మబోధిని యను నాటకము.

సంఘమురాచారి సంస్కరణమునకుమార్గ మిందు జూపబడినది. నెల 0-4-00 పోస్టేజీజేటు.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము

7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

న్యాయ విశేషములు.

—:—

న్యాయమూర్తి ప్రాటరు

వక్తలను అట్టర్నీలును హైకోర్టులో అసలువ్యాజ్యములలో వాదించవచ్చునా' యను విషయము విచారణకు వచ్చినది. తీర్పు: 1866 వ సంవత్సరములో హైకోర్టు వారు వక్తల అసలునెడైన వాదించ వచ్చునని చేసిన నిబంధనలు వారి అధికారమునకు మించియుండ లేదు. తీగల్ ప్రాక్టీషన్యూ ఆఫ్ వక్తల్ల యొక్క సదరు హక్కును తీసివేయ లేదు.

హైకోర్టు నిబంధనలలో 533 వ నిబంధన ప్రకారము అట్టర్నీలు వాదించుటకు అధికారము లేదు.

(2)

న్యాయమూర్తి సదాశివఅయ్యర్

ఒక విభుతువు ఆస్తిని నష్టపరచుచున్నందున తన వార సత్వమును స్థిరపరచి ఒక రిసీవును ఏర్పాటు చేసి ఆయనకు ఆస్తి స్వాధీన పరచవలయునని వ్యాజ్యము. దేగా దానికి ప్రాంతుమాట్రి ఎంత పెట్టవలయునని విచారణకువచ్చెను.

తీర్పు:— దీనికి ప్రాంతు కొద్దుశ్రేణుఆఫ్ 7 వ శెక్షన్ 5 వ క్లాజు ప్రకారముగాని, (విలువనుబట్టి) లేక 2వ షెడ్యూలు 17 వ ఆర్టికిలో 6 వ నిబంధన ప్రకారముగాని (రూ.10-0-0) కాదు. 7వ శెక్షన్ 4వ క్లాజు నీ సబుక్లాజు ప్రకారము ఆనగా వాది తన ఇష్టమువలన ఖరీదుచేసి దానిమీద ప్రాంతుపెట్ట వలయును.

(3)

న్యాయమూర్తులు అబ్దుల్ రహిమ్, శేషగిరి

అయ్యర్, ఫిలిపు

ఒక తాకట్టు డిక్రీలో తాకట్టు ఆస్తి అంతయు అమ్మిన తరువాత, ఆ మొత్తము వలన తాకట్టువాక్ తీరక కొంత మిగిలియుండిన యుడల అది తాకట్టుదారు యొక్క ఇతర ఆస్తి వల్ల రాబట్టుకో వచ్చునని ఏర్పాటుచేయబడెను. అదే ప్రకారము తాకట్టు ఆస్తినింతయు అమ్మగా కొంతవాక్ నిలిచియుండెను. కాని అప్పటికి డిక్రీతేదిలగా యతు 12 సంవత్సరములు గడచి పోయెను. శేషించిన మొత్తమునకు వారంటు దరఖాస్తుచేయగా 12 సంవత్సరములు గడచినందున కాలదోషము తగిలినదా లేదా యను విషయము విచారించబడెను.

న్యాయమూర్తులు అబ్దుల్ రహిమ్ శేషగిరిఅయ్యర్

తీర్పు:— తాకట్టు ఆస్తి పూర్తిగా అమ్మబడెనకు ఇతర ఆస్తి అమ్మటకు పీలులేనందున ఇతర ఆస్తి అమ్మటకు తాకట్టు ఆస్తి యావత్తు అమ్మబడినప్పటినుండియే డిక్రీ ప్రారంభమయినట్లు ఎంచుకోవలసినది. అందువలన డిక్రీకి కాలదోషము పట్టలేను.

న్యాయమూర్తి ఫిలిపు వ్యతిరేకాభిప్రాయ మిచ్చిరి

(4)

ఒక కోర్టు వేలములో డిక్రీదారనకుగాను బినామిగా ఒక పాటదారుడు తన పేరే కొంత స్థిరాస్తిని తన పేరే నేకబెలాను పొందెను. సదరు ఆస్తి ఇతరుల స్వాధీనములో నున్నందున స్వాధీనము నిమిత్తము దావా తీసికొనిరాగా ఆతడు దావా తేవల్ల కాదని తీర్పుచేయబడెను.

(5)

ఒక డిక్రీవాక్తాలాకు మొత్తముతో చాలాభాగము ప్రతివాదియొక్క జాయంటు కుటుంబముతాలాకు ఆస్తి జవాబుదారి చేయవలసినదై యుండెను. డిక్రీ అమలులో జాయంటు కుటుంబము యొక్క ఇల్లు అమ్మి వేయబడెను. ఆ జాయంటు కుటుంబములోని ఒక విభుతువు సదరు ఇల్లు తన నివాసమునకును భరణమునకును జవాబుదారి చేయవలసి యున్నదని ఆ డిక్రీ వాగ్ సదరు ఇల్లు ఆ మెహమ్మదకు హామీ చేయబడి యుండెనందున ఆ మెహమ్మద నశించినదని తీర్పు చేయబడెను.

(6)

ఒక వాయిదా బంది తాకట్టుదస్తావేజుగా గుజుత్తు అయిన వాయిదాలకు వాయిదా తేదిలగాయతు ఎక్కువ వడ్డీ ఇచ్చేలాగు ఏర్పాటుచేయబడి యుండెనుగాని సదరు వాయిదా మొత్తమునకు ప్రత్యేకము దావా తేకూడదని చెప్పబడి యుండలేదు.

తీర్పు:— సదరు వాయిదా మొత్తమును తాకట్టు ఆస్తి లో కొంతభాగమును నేలముచేసి, రాబట్టుకో వచ్చును.

(7)

న్యాయమూర్తులు అబ్దుల్ రహిమ్,

శేషగిరి అయ్యర్, ఫిలిపు

వాది తన పొలమును ప్రతివాదికి విక్రయించి క్రయధనము మరేయొక తాకట్టు వాక్ దారునికి ఇచ్చిట్లు క్రయధస్తావేజులతో వ్రాయబడెను. ఆ వాక్ పూర్తిగా చెల్లించనందున శేషించిన క్రయధనమునకు దావాతేగా క్రయధనమునకు క్రయాస్తి జవాబుదారి గా నుండునా లేక సదరు క్రయధనము ఇతరులకు ఆ వాక్ చేసినందున సదరు హామీ నశించి దాయని విచారణకువచ్చి సదరు హామీ నశించదని తీర్పు చేయబడెను.

(8)

న్యాయమూర్తులు ఓబ్బుప్పిల్ల సదాశివఅయ్యర్.

ముగ్గురు ఒక డిక్రీని జాయంటుగా పొందినయెడల సదరు డిక్రీవాక్ కింద కొందరు వాదులకు మాత్రమే ఇయ్యబడిన చెల్లు డిక్రీనిరద్దు చేయునా ము విషయము విచారణకురాగా మూడవవాడు సదరు చెల్లునకు అంగీకరించినాడని గాని లేక డిక్రీలో జాయంటుగానున్న ముగ్గురు వాదులకు ప్రత్యేక భాగములకే వాక్కు కలదని గాని యుజువులేనిది కొండటికి మాత్రమే ఇచ్చిన చెల్లు డిక్రీకింద చెల్లుగా ఎంచబడదని తీర్పు చేయబడెను.

వాతావరణ నితి

1916 సం॥ నవంబరు 8-వ తేది

ప్రదేశములు.	సంబంధించిన 8 వేది, ఉదయము గంటలకు నాంధ్రప్రదేశ్ ను అంగీకరించు	కడచిన 24 గంటలలో లలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత		వర్ష పాతము.		
		అధికతమ ఉష్ణోగ్రత	అల్పతమ ఉష్ణోగ్రత	కడచిన 24 గంటలలో	8 వ. ఏ. ఫిల్లు మొ. శేషికి	9 వ. ఏ. ఫిల్లు మొ. శేషిగంటలు
గోపాలపురము	29.909	82.1	70.1	...	41.28	41.18
వాల్తేరు	29.884	84.5	73.4	...	37.37	32.85
కాకినాడ	29.887	83.0	75.4	...	42.44	34.50
బందరు	29.879	85.8	75.3	...	59.21	36.28
గుంటూరు	...	85.7	72.5	...	44.88	29.66
నెల్లూరు	29.866	80.6	73.1	0.05	28.60	2.446
మద్రాసు	29.876	81.0	72.5	0.22	31.10	33.37
కడలూరు	29.879	87.3	74.4	1.00	31.63	33.25
నాగపట్టణము	29.865	89.9	75.5	...	24.81	29.15
కొలంబూ	29.888	85.4	69.5	...	75.54	60.36
తిరువనంతపురము	29.883	84.4	73.0	...	53.71	54.28
కొచ్చికో	29.877	86.5	74.2	...	114.63	105.22
కల్లికోట	29.879	85.0	73.1	...	110.67	112.18
మంగళూరు	29.878	84.6	73.2	...	121.17	124.90
బొంబాయి	29.878	88.6	75.0	7.2	86.08	71.57
హైదరాబాదు	29.895	79.5	68.7	...	55.17	29.85
అనంతపురము	...	85.9	70.3	...	29.29	19.37
బళ్లారి	29.871	82.3	71.5	...	26.98	18.59
కర్నూలు
కడప	29.878	85.2	73.4	0.99	40.84	27.99
బెంగుళూరు	29.846	80.3	66.8	0.03	46.14	32.80
కొడైకనాలు	29.761	66.8	52.6	0.11	47.59	45.57
ఉదకమండలము	22.996	66.6	49.6	0.04	044.29	47.84
కోయంబత్తూరు	22.891	85.5	69.3	...	22.32	17.34
నెల్లూరు	29.858	80.1	90.2	...	49.09	36.52
నేలము	29.888	88.2	73.6	...	41.60	36.04
తిరుచనాపల్లి	29.886	93.5	75.4	...	25.16	25.15
పుదుకోట	29.881	91.9	79.1	...	31.37	27.05
మధుర	29.865	91.3	74.9	...	25.09	28.44
తిరునల్వేలి	13.05	15.23

వాయువిభజన మంతటను సమముగానున్నది. భారము ఒరిస్సాలో హెచ్చుగను బర్మాలో కొద్దిగను ఉన్నది నెల్లూరు వరకును ఉత్తర ఈశాన్యవాయువులు వీచుచున్నవి. చెన్నపురి తీరము, దత్తమండలములలో ఉష్ణమంకను తగ్గినది. మధ్యమోష్ణము. దక్షిణపు కొనను హెచ్చుతక్కినవోట్ల తక్కువ. పగటి యుష్ణము తైరమున తక్కువ. దక్షిణమున దేక మధ్యమున రాత్రి యుష్ణము హెచ్చు. తేమ హెచ్చు. ఉత్తరమున మబ్బులు లేవు. దక్షిణమున మబ్బులు మెండు. కొన్ని పెద్ద వర్షములు కురిసినవి. ఉత్తరమున తెరపి కలిగినది. దక్షిణమున పెద్దవాన లింకను కురియవచ్చును.

ఆర్. ఎల్. జోన్నా,

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, చెన్నపురి.

విషయానుక్రమణిక.

వృత్తాంత లేఖలు	2
కృష్ణానది వరదలు	3
న్యాయ విశేషములు	4
న్యాయస్థాన వార్తలు	5
ప్రధాన వ్యాసము	
యధ్యక్షితి	6
ఆంధ్రదేశమున వరదలు	7
ఐరోపా మహాసంగ్రామము.	
విదేశ తంతివార్తలు	8
దేశీయ తంతివార్తలు	9
స్థానిక వార్తలు	10
ఇంగ్లీషు తంతివార్తలు	11-12
బాబులు	13

న్యాయస్థాన వార్తలు

(౧)

జాగ్రత్తను పోలీసు కోర్టు.

భాగ్యలక్ష్మి బజ్జా సాహెబుగారు.

నవంబరు 8 బుధవారము

ఫోటో ప్రేషను గడచిది.

ఈదినము మరల కేసు విచారణ ప్రారంభింపబడెను. రెండవముద్దాయి రిచ్చార్డుస్ గారి వాక్యాలము. పేరు జి. జి. రిచ్చార్డుస్, ఇతడు దక్షిణాంధ్రా ఇనుపదారి ట్రాక్స్ ఇన్ స్పెక్టరు. క్రిందటి జూలై 27 వ తేదీన ఉద్యోగస్థుల మొదటిబండిలో ప్రయాణముచేసెను. ఫోటో ప్రేషనువద్ద బండికి నెను. దబ్బుటలాట ప్రారంభమగునపుడతడు వెదగేటువద్ద నిలచుండెను బండిలోనున్న యతని ముగ్గురు కొమరులు నవట దిగిరి. ప్లాటు ఫారము దాటిపోయిన ఆంగ్లో ఇండియనుల చుట్టును భారతీయులు మూగుటచూచి దబ్బుటలాట జరుగునని ఊహించి తన కుమారుల ప్లాటు ఫారముమీదనే నిలువ నియోగించెను. ఇంతలో నవ్వడే జగడము జరుగుచుండెను. అన్ని తలుపులును తెరచి యే యుండబడుట జూచి బండి యాలస్యముగా నిలచిపోయిన దని యత ఊహించి తలుపులన్నియు మూయుచుండెను. ఇంతలో వానికొమరు డొక డావలకు బోయెను. ఏమి జరుగుచున్నదో చూడవలయు నని ఆ కుటుంబాని కోరిక. తన కుమారుడు, “నానా, నానా” అని పిలుచుచున్నాడు తన కుమారులు వైకి బోయినటులనే వానికిదెలియదు. తానా దెన జూచునరికి ముగ్గురు భారతీయులు తన కుమారుని పట్టుకొని యుండిరి. వాలో మొదటి ఫిర్యాది వేంకటరెడ్డి యొకడును, పోలీసువారి తగాయిదా కేసులో ముద్దాయి, వి. కన్నను. నాయరల న త డె టు గు ను. మూడవ వాని గుర్తింప నేరడు. వేంకట రెడ్డి కుట్టు వాని మొదను రెండు చేతులతో పట్టుకొని యుండెను. అదిచూచి సాక్షి తన చేయిని గట్టిగా బిగించిపట్టి ఫిర్యాది నొకడెప్పు గొట్టెను. చేతిలో పొగత్రాగు గొట్టా ముండెను. వేంకటరెడ్డి ఆ దెబ్బను తప్పించుకొని పారిపోయెను. వానివద్ద కట్టగాని ఇనుప గుడి యగాని, దండెలుగాని లేదు. అతడు వేంకటరెడ్డి నెప్పుడును పట్టుకొనలేదు. ఇంటిలో సాక్షి కుమారుడు వాని టోపిని, పుస్తకములను తీసికొనెను. సాక్షి వానిని ప్లాటు ఫారముమీదికి తీసికొని పోయెను. ఆంగ్లో ఇండియనులు లాకోర్టు సరిహద్దులలోనికి పోయిన పిమ్మట భారతీయులు వారిపైని రాళ్ళను చుట్టి దబ్బుటలాటకు దిగిరి. ఎగ్జుక్యూటివ్ నువద్ద తనను ఫిర్యాదికి జూపి ఫిర్యాదిని గొట్టినవా డిటేనా యనియదుగ నతడు నిశ్చయముగ నితడేయని నిష్పజాలక పోయెను. అతడీ యుద్దేశముతో ఫోటో ప్రేషనునకు బోలేడు. అతడు దబ్బుటలాట లో ప్రవేశింపవలెదు. ఎవ్వరికి నేహనియు జేయలేదు.

ముద్దాయి ఇష్టిలేవు వాక్యాలము బిన్నీ కంపెనీలో నిల్వ డొక గుమాస్తా. తాను వైవాహిక బజారులో కలశేఖరము దుకాణముమీద వానికిగాని, మునుస్వామికి గాని యేమియు చెప్పలేదు. తాను చెప్పినటుల వారు చెప్పిన దంతయు పచ్చిబొంతు గడచిద సమయములో 12 గురకు మించి భారతీయులు తన్ను చుట్టెట్టిరి. “యూరేషియను కుక్కలారా” యని భారతీయులు పలువిధములగు తులవమాటలాడుట నతడు వినియెను. ఆ మాకలో నితడు కృష్ణారావు

గారిని జూచెను. అతడు గొడుగుతో సాక్షిని గొట్టెను. తాను తిరిగి వానిని గొట్టలేదు. తన చుట్టునుండి గడచిదయందు పని చేసిన వారిలో 7 గుర నతడు పోలేను. వానిచేతులలో కట్టగా ని మరియే ఆయుధము గాని లేదు. తా నే భారతీయునిని వెంట బెట్టలేదు. ఎవరైన ఏదైన హానిచేయవలయునను యు ద్దేశ ము తో న త డు ఫోటో ప్రే ష ను న త టు బోలేడు. తనపై తెచ్చిన ఛార్జ్ న త డె టు గ నే యెటుగడు. కోర్టువా యెదుట బెప్పబడిన సాక్ష్యమునుబట్టి తా నేమైన నేరమును జేసినటుల కోర్టువారు భావించినయెడల నది యాత్మ సంరక్షణార్థమును, అనాలోచనపూర్వకముగను, కోపము పుట్టింపబడుటవలనను చేసి యుండవచ్చును.

ముద్దాయి డబ్బియు గిల్ హూలీ యిటుల చెప్పెను. సాక్షి. తండ్రికార్యాలయమున నితడు ప్రాజేషనరు. ఎవరిని గొట్టవలయును తిట్టవలయునను ఏదురభిప్రాయముల మీదను ఆతడు ఫోటో ప్రేషనునకు బోలేడు. తక్కినసాక్ష్య మంతయు క్రిందటిసాక్షివలెనే యుండెను.

సి. ఆర్. లాక్ అను ముద్దాయి వాక్యాలము. భారతీయ విద్యార్థులు సాక్షిని త్రోసివేసిరి. వారిలో నిద్రగు గుర్తింపబడిరి. సాక్షి కనేక రాళ్ళదెబ్బలును గొడుగుదెబ్బలునుతగిలెను. రామచంద్రును అను ముద్దాయి రిత్తగ నె రెండు ఇటుకల తీసి వాటితో రెండుముద్దాయిని గొట్టెను. సాక్షివద్ద నెట్టుకుపోయియులేదు. వాని చేతులలో కట్టలును లేవు. అతడు భారతీయుల నెవ్వరిని గొట్టలేదు. ఎవ్వరిని వెంటించెను లేదు. 4 మెక్ మెహనుని వాక్యాలము. ఫోటో ప్రేషను విడుదలనరికి సాక్షికి పిచ్చునై రెండు రాళ్ళు తగిలెను. రామచంద్రును గుండెలపై గొట్టెను. పిచ్చుట సాక్షి చేత నైన నన్ని విధముల మూకదాటి వైకిరాం బ్రయత్నించెను. భారతీయులు ఆంగ్లో ఇండియనులపై రాళ్ళవాన గురిపించిరి. మరల రామచంద్రును సుబ్రహ్మణ్యముగారలు తనమీదికి వచ్చిరి. రామచంద్రును తనపై నిటుకల విసరెను. సుబ్రహ్మణ్యము గొడుగుతో కొట్టి బ్రయత్నించెను. తనచేతిలో కట్టగాని గొడుగు గాని మరియే యాయుధముగాని లేదు. ఎవరిని గొట్టవలయునని గాని గడచిద చేయవలయునని గాని తలచి సాక్షి యచటికి రాలేదు.

పి. మిడిల్టన్ వాక్యాలము. ఈప్రక్క ఎక్స్ ప్లెషను కేబిలులో నితడు పని నేర్చుకొనుచున్నాడు. భారతీయ విద్యార్థులు వానిమీద రాళ్ళను విసరిరి. ఒక భారతీయుడు సాక్షికోటును బట్టకొనెను. ఆకోటు చిరిగిపోయెను. పిచ్చుట నా భారతీయుడు సాక్షి కంఠమును బట్టుకొనెను. తరువాత మెదబట్టి గంటివైచెను. ఆ భారతీయ విద్యార్థి వెనుకప్రక్క నుండుటచే నతడొకరైనదియు సాక్షి పోల్చలేదు. ఎవరికిని ఎట్టి హానినైన చేయవలయునను యుద్దేశ్యముతో నతడు ఫోటో ప్రేషనునకు రాలేదు. కోర్టువారు తన్ను నేరస్థులుగా నెంచిన ఆ నేరము స్వసంరక్షణార్థమునకును కోపగిల్లచేయుటవలన ఆ నాలోచన పూర్వకముగను జరిగినది.

హెచ్. జి. స్ట్రాసీలు సాక్షి వాక్యాలము. ఇతడు మిలిటరీ మెడికలు విద్యార్థి. భారతీయవిద్యార్థి లతని రాళ్ళతో బహుగాఢముగ గొట్టిరి. వెనుక ముందులకు పీకివేయబడి త్రోసివేయబడెను. వి. కృష్ణ రావు గారికిని తన గొడుగుతో గొట్టిరి. శ్రీపతిరావు వీని నొక కత్తితో గొట్టెను. నేలు తెగిపోయినది. సాక్షి యెవ్వనిని గొట్టలేదు. వానివద్ద కట్టలేదు. వానిమీద మోపబడిన నేరము కేవల మబద్ధము. తన చుట్టు నవరిమితముగ మూగిన భారతీయులలో నెవ్వరినైన నాత్మ సంరక్షణార్థము గొట్టిన గొట్టవచ్చును.

ఎ. రిచ్చార్డుస్ తనతండ్రి రెండవముద్దాయి వాక్యాలమునే యిచ్చెను. ఇవటకేసు ఫలాహారమునకు నిలుపబడెను.

ఫలాహారాంతరము క్లౌయరావుగారు తమ వాదనర ప్రారంభించిరి. “న్యాయమూర్తి గారిని విచారించ గోరవలయు ములలో ముద్దాయి లందఱును ఏకమయి, ఆయుధసహితులై భారతీయులగొట్టి వారికి భాగ్యలక్ష్మినిచిరమనది మొదటిది.

(2) న్యాయవిరుద్ధమగు మూకయోగింపబడిన సెక్షను 141 ప్రకారమునే నీక్రిందివిషయముల ఋజువుపరచినజాలను. (1) నిమి లేక అధికమైన సంఖ్యగల మనుష్యులుగల మూక యున్నటులను (2) అటుల సమానేతమైన వారి యుద్దేశము 141 వ సెక్షనులో నుదహరించిన నేరము లై డింటిలో ఒకటి యొకటయిన (3) ముద్దాయి లట్టిచూడేతమున నుద్దేశ పూర్వకముగను, వెలసియున్నటులను ఋజువుపరచవలయును.

3. మొదటి యంతెమునుగూర్చి, అనగా తుట్ర పన్నుట లో నైదుగురకు మించియున్నారను సంగతిని నేనిపుడుఋజువు పరచ నక్కరలేదు. ఇప్పుడు కోర్టువారి యెదుట 2 వ ముద్దాయి యున్నాడు. ప్రోసిక్యూషను తో ఫి సాక్షి లందఱి ప్రకార మైన గురుకంటె నధికము మంది గడచిదలో పని చేసి నటుల ఋజువు పడినది. 2 వ ముద్దాయి మొదట 9 వ ముద్దాయివరకు ఇచ్చిన వాక్యాలములను బట్టియు, ప్రోసిక్యూషను రిపోర్ట్ 39 గురు సాక్షుల సాక్ష్యమును బట్టియు, నా ముద్దాయి లందఱులనుండికటులను గడచిదలో పనిచేసినటులను ఋజువుపడినది. మొదటి ముద్దాయి యిచ్చిన వాక్యాలమునకు తాను చేసినటులంద హరించిన సంగతు లన్నియు ఆముద్దాయి కృత్రికముగ నున్న

వనుటకు సందేహములేదు. ఆసాక్ష్య మెట్టిదియో కేసునందలి ముఖ్యాంశమును చర్చించునపుడు విశదపరచెదను. ఆముఖ్యాంశ మేమన ఇండియను పిసలకోడునం దుదహరించిన 141 వ సెక్షను స్వభావముగల సంఘముగా ఈసంఘమును పరిగణింపదగునా? అటుల పరిగణింపదగిన దానిలో నెట్టిసంఘముగా నెంచదగును?

ఒకానొక సంఘముయొక్క సామాన్యోద్దేశ్యము జూడదగు వస్తువు కాదు. భాయాపటమును వీయుగలుగునట్టిదియు గాదు. సంఘముయొక్క బనులబట్టియు, వారి మాటలబట్టియు, వ్యక్తి స్వభావముల బట్టియు, ముఖ్యముగా సంఘకారకునిబట్టియు గ్రహింపదగి యున్నది.

ఇండియను ఎలిడెన్సు ఆన్తనందలి 10-వ సెక్షనును జూచిన, అట్టిసంఘము కూడికకును, సామాన్యపు పనికిని, ఏయేసంగతుల జెప్పిన, ఏయేసంగతుల వ్రాసిన, ఏయేసంగతుల వినిపించిన, వాసంఘ మున్నటులను, అందు ఏయేవ్యక్తి కూడినదియు మానినదియు మొదలగు నంతముల నిరూపించుట కవకాశములు గన్పించుచున్నవి. అందుచేత, సాధారణపు టుద్దేశ్యమున్నదియు లేనిదియు నేను కోర్టువారికి వినిపించిన సాక్ష్యములబట్టి కోర్టువారు గ్రహించెదరు గాక యని కోరుచున్నాను

“ఈ కరపత్రముల సంగతిని కోర్టువారు విచారించవలసియున్నది. కరపత్రములు పంచివెట్టబడిన దానిగ భారతీయులకు రిజర్వుకు నెట్టెలలోనికి బోవలయుననియు, ఆంగ్లో ఇండియనులకు వారి నాపివేయవలయుననియు బుద్ధి పుట్టినటుల స్పష్టము. కరపత్రములు పంచివెట్టబడక పూర్వము భారతీయు లాంగ్లో ఇండియనుల నెట్టెలలోనికి బోవు చుండుటయు వారెటులనో మూలిగియో ముక్కి, లియో వీరల లోనికి రానిచ్చుటయు గలదు. కరపత్రములు పంచివెట్టబడినప్పటి నుండియు తమ హక్కుల స్వాధీనపరచుకొనవలయునని భారతీయులును, తమ హక్కులకు భంగము రానియగుడదని ఆంగ్లో ఇండియనులును వెనగులాడుట స్పష్టముగా గన్పించుచున్నది. కరపత్రమునందు వ్రాయబడిన సంగతులను నిజమాయని గాని “రిజర్వు” జేయుట న్యాయమా యను సంగతి గాని ఇప్పుడు విచారించవలయు సంగతు లేమన కరపత్రములు పంచివెట్టబడినదాదిగా ఉభయపక్షములవారికిని మనస్సులు గలిగినవారేవాయన నదియు, ఆంగ్లో ఇండియనులు భారతీయులకలా కాగ్రహించుచుండిరా లేదాయనియు విచారించవలయును. ఆసంగతులన్నియు ప్రోసిక్యూషను తరపు సాక్ష్యులచే విశేషి కరింపబడెను. ఆంగ్లో ఇండియనులు కోపగించి కొనినటుల 1, 2 ముద్దాయిల వాక్యాలములలో తేటపడెను. పి. కృష్ణ స్వామిగారి స్వభావము బట్టియు, కేసును ఋజువు చేయుటకు తెచ్చిన కాగితములబట్టియు గూడ వారు కోపగించు కొనిన సంగతి యాధాన్యముగ నిరూపిత మగుచున్నది. ఈ సంగతి ఆంగ్లో ఇండియనులు చునములలో రాది, రాది, భారతీయులకుతగిన బుద్ధి చెప్పురలెనని యాలోచించుచుండగనే జూలై 26 తేదీ నాటివర్య జరిగెను.

జూలై 26-వతేదీని పార్సు ప్రేషనువద్ద కొంతమంది భారతీయులు ఆంగ్లో ఇండియనుల బండిలో నెక్క బ్రయత్నించిరి. ఆ ప్రయత్నించుటలో వారి నాంగ్లో ఇండియనులు హాకికరలతో గొట్టిరి. అంతట భారతీయులు వారిపై బూడిదను జల్లిరి. పార్సు ప్రేషనువద్దనుండి బండిదలిపోయెను. భారతీయ విద్యార్థి లాక ఆంగ్లో ఇండియనుని చేతిలోని హాకి కర్రగూడ బెరికి వానిని గొట్టబోగా పచ్చసాకా లేజీవిద్యార్థి లిద్దఱు వాని సహాయమునకు వచ్చిరి.

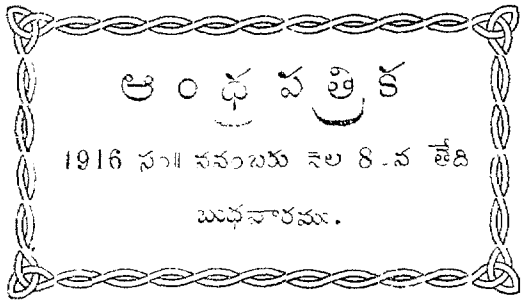
గిల్ హూలీ అను ముద్దాయియే యట్టి వాధనోండెను. ఈ సంగతిని గిల్ హూలీయును ఒప్పుకొనుచున్నాడు. 27 వ తేదీని సాధారణముగనే భారతీయులు ఉద్యోగస్థుల మొదటి బండిలో ప్రయాణముచేసిరి. వారు ఫోటో ప్రేషనువద్ద మామూలుగనే దిగిరి. భారతీయులలో న నేకులు వెదద్వారిమును గడచినవెంటనే ఆంగ్లో ఇండియనులు కట్టలు మొదలగువానితో భారతీయుల గొట్టిరి. భారతీయుల చేతులలో కట్టలులేవందు యుట ఆంగ్లో ఇండియనుల చేతులలో కర్ర లుండుటయు, భారతీయుల క నేకులకు దెబ్బలు తగులుటయు, మొదటి ముద్దాయియు, రెండవ ముద్దాయియు ఇద్దరు ముగ్గురు టిక్కెట్టు కలెక్టరులతో ప్రయాణము చేయు చుండుటయు వాంఛనీయు కిలహ ప్రతేకమున నుండుటయు, “కిలహము జరుగకుండ సాధ్య మగునంతవరకు జాగ్రత్త నెట్టుటకని” తాము ప్రయాణము చేసినటుల ఉద్యోగస్థులు చెప్పినటులు, వారు చేసిన ప్రయత్నముల బట్టిచూచిన కిలహ మాపు ప్రయత్నము! లేవియు జరుగకుండుటయు, స్పష్టపడుచున్నది. ముద్దాయిల వాక్యాలముల బట్టిజూచిన వారిలో కొందఱు బండివెనుక నున్నట్లును మరియొకరు ప్లాటు ఫారము మీదనున్నటులను ఒప్పుకొనుచున్నారు. వారు కొలిగినా మూర్ఖమే జగదమును చూచియున్నటుల బెప్పకున్నాడు. గడచిద మాపుటకు వారెట్టి ప్రయత్నములను జేయలేదనియు, కిలహము జరుగుటయే వారి యభిప్రాయ మెవలయునను నారేమొప్పుకొనుచున్నారు. వారిలో ప్రతివారెయింకొంతరు ఫోటో ప్రేషనువద్దగిరి. తెలియజేయుకారణములు కేవల మనందవ్యములుగా నున్నవి. కేసు విచారణలో నున్నది.

వరదల వసూలు

విద్యుత్ వసూలు	రూ. 22-0-0
ప్రీ ప్రీ శిశువులకు రాజా గారు	4000-0-0
హోమయ్యల శిశువులకు రాజా గారు	15-0-0
చిరువల్లి శిశువులకు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వనరిగ్నా వివాసులు	11-0-0
ఎ. క. సీ. హారాని శిశువులకు	5-0-0
గౌ. నాపరంబు, వసంతా ప్రెస్సు	5-0-0
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాజ్యాలయపు పనివాళ్ల వసూలు	5-0-0
మొత్తము రూ.	4058-0-0

స వ ర ణ.

విద్యుత్ వసూలు విధికి బోధాధ్యక్షులుగానుండు కౌ. నాపరంబు రాజా గారు వందల కొద్దీ వాస్తవిక వివాదులు కలుగజేయుచున్నది. "అప్రెన్టీస్" యని గమనింపవలెను.

యుద్ధ స్థితి

యుద్ధ మారంభమై 826 దినములు గడిచినవి. రెండు మహాప్రళాసములు ముగిసిపోయినవి. మూడవ ప్రళాసము ముగియ నున్నది. ఈ కాలమునందు భారతమునకు గలిగిన దుర్వస్తావన వ్యాపారము మహాశంఖముల కొలది ద్రవ్యము వ్యయమైనది. లక్షలకొలది యువకులు పరమ పదమున కేగిరి. ప్రజాసంహారమునకై విచిత్రములైన మారణ యంత్రములు నిర్మితములైనవి. రాజ్యములు నాశనమైనవి. పంటలు పాడైనవి. పరిశ్రమలు సన్నగిలిచినవి. మారణసాధనపరిశ్రమ విజృంభించినది. వ్యాపారము క్షీణించినది. యూరపు ఖండమునం దంతటను హాహాకారములు ప్రతిధ్వనించుచున్నవి కాని జర్మనుల యాశ లీడేరు ననుటకు సూచనలు లేవు. ఇరువదియేనిమిదిమాసములకు పూర్వము ముప్పదేండ్లు సిద్ధముచేసిన యపారమైన యుద్ధోపకరణములను మహానైస్యమును గలిగి విజయవిశ్వాసముతో జర్మనులు రణరంగమునందు జేరిరి. జర్మనులు పరాసులదేశమును కొంత నాక్రమించుకొన గలిగిరి. కాని పరాసులనోడించలేదు. వ్యాధిను క్షత వర్తనుపట్టణంబులు స్వాధీనము చేసికొనుటకై చేసిన ప్రయత్నములు విఫలములైనవి. రుష్యుల దేశమును కొంతయూక్రమించుకొనిరి. కాని కీపు పెన్సిల్వ్యానియా మోసాస్కా వనశకలేదు. రుష్యుల విజయ విశ్వాసము చెడలేదు. బెల్జియము సర్వియా మాంటెనెగ్రో రాజ్యములు శత్రువుల పాలైనవి. కాని ఆరాజ్యముల ప్రజల శౌర్యోత్సాహములు తరుగలేదు. ఈ రాజ్యముల రీతిని రుమేనియా రాజ్యమును భంజించుటకు జర్మనులు ప్రయత్నించుచున్నారు. రుమేనియనులు పరాజితులైనను ఇతరుల శౌర్యోత్సాహములను వలెనే రుమేనియనుల శౌర్యోత్సాహములను సముతము జర్మనులు సహించునరరు. ఇట్టి విజయములవలనను జర్మనులకు వికృతి గలుగును గాని విజయము గలుగదు. జర్మనులకు హామయ్యకార్యములవలన బోక కంటకు లను ప్రతికూలములున్నవి. జర్మనుల విజయమునందు విశ్వాసము ప్రమాదుగా క్షీణించుచున్నది. జర్మనుల ధైర్యమును బడయుటకై జర్మనులకు బోధనలు గలిగిన వ్యక్తులకు అవకాశము లేదు. జర్మనుల సముద్ర వ్యాపారము పూర్తిగా హూయైనది. పరిశ్రమలు పాడుపడినవి.

వలసరాజ్యములు పోయినవి. ఆపారమైనద్రవ్యము వ్యయమైనది. ప్రజలు నశించిరి. దేశము దుఃఖము యమైనది. కాని జర్మనులకు శ్రమకు నష్టమునకు దగిన ప్రతిఫలము గలుగలేదు. ఇంతవరకును ప్రతిఫలము గలుగనపుడు ముందైనను గలుగునని నమ్ముట కవకాశములు లేవు. కాలము గడచిన కొలది యుద్ధము మిత్రమండలి కనుకూలముగను జర్మనులకు ప్రతికూలముగను పరిణమించునను నమ్మకము దృఢతమ మగుచున్నది. మొదటను విజయ భావనములు చేసిన జర్మను సేనాధ్యక్షు లిపుడు ప్రగల్భవచనములను చాటుట లేదు. హిందె బర్గుగారు జర్మనులు విజయమునకై పోరు సలిపెదరని చెప్పెనుగాని విజయము ద్రువమని చెప్పట లేదు. సేనాధ్యక్షులు స్త్రీను ఆర్యము మిత్రమండలి పూనికను యుద్ధోపకరణ ప్రాశస్త్యమును గొనియాడిరి. 1916 వ సంవత్సరపు ప్రశ్నానము జర్మనులకు ప్రతికూలముగ బరిణమించినది. కాని యనుకూలముగ బరిణమించ లేదు. కారణము జర్మనుల బలక్షయమని విదితమగుచున్నది.

సైన్యబలము

విజయమునకు విశేషమైన సైన్యములు సామగ్రులు సంపదలు సాధనములని సామాన్యజనులకు సయితము తెలిసియున్నది. విజయమును బడయుటకై జర్మనులు సైన్యములను బలిగొట్టిన విధమున వర్తను ముట్టడివలన విదితమైనది. జర్మను సైనికులు రమారమి 50 లక్షలు హరించిరి. ఆఫ్రికాయనులలోను విశేషభాగము హరించిరి. శత్రుకోటికి సైన్యమును జేర్చుటకు స్వదేశములు దక్క సాధనాంతరములు లేవు. 1917 వ సంవత్సరపు ప్రశ్నానమును నడుపుటకై జర్మనులకు సైన్యబల మవసరము. అవసరమైన బలమును జేర్చుటకై డిశంసరు మొదటి తేదిల జనాభా లెక్కలను సిద్ధము చేయుటకును దేశములోని ప్రజా సముదాయము నంతయును యుద్ధోపయోగమునకై వినియోగించుటకును ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. పనిపాటలకు జాలినంత ప్రజలు జర్మనీదేశమునందు లేరని జర్మనులు బలవంతముగ ప్రాన్సు బెల్జియము దేశములనుండి గొనిపోయెడి పౌరుల సంఖ్యనుబట్టి యూహించవలసి యున్నది. మిత్రమండలికి సైన్యబలము స్వదేశములనుండియును వలసరాజ్యములనుండియును సమకూర్చుట కవకాశములు గలవు బ్రిటీషు ద్వీపములందును వలసరాజ్యములందును 60 లక్షల సైనికులు యుద్ధమునకు సిద్ధమగుచున్నారు. పరాసులు ఇటలీవారు అపరిమిత శౌర్యముతో బోరాడుచున్నారు. ఇది వారి విజయముల వలన విదితమగుచున్నది. రుష్యుల కపారమైన సైన్యము గలదు. క్రమక్రమముగ సైన్యబలము మిత్రమండలికి హెచ్చుచున్నదనియును శత్రుకోటికి తగ్గుచున్నదనియును విదిత మగుచున్నది.

యుద్ధసామగ్రిలు

యూరపుఖండమున కపక్వ పదార్థములు నాహారపదార్థములును నితరఖండములనుండి రావలసి యున్నవి. రుష్యాకును రుమేనియాకును నాహారపదార్థములు సంపూర్ణముగ నున్నను జర్మని ప్రాన్సు గ్రేటుబ్రిటను లాహారపదార్థముల కితరదేశముల నుండి నాశోయించవలసి యున్నవి. యుద్ధారంభము నుండియును నితరదేశములనుండి గ్రేటుబ్రిటనున కాహారపదార్థములు వచ్చుచున్నను 5 లక్షలు విలువగల రొట్టె ఇపుడు 10 లక్షల కమ్మబడుచున్నది. అన్ని వస్తువుల ధరలును పెరిగిదివి పెరిగివె. రెండేళ్లనుండి యును వ్యాపారనిరోధమునకు పాలైన జర్మని యాదా భోజనపదార్థముల ధర విపరీతముగ పెరిగిన దనిక విదితమండదు. జర్మను రాజ్యాధికారులు

భోజనపదార్థముల వాడుకను నియమింప గలరు గాని పదార్థములను సృష్టించు నరరు. జర్మనుదేశము నందును జర్మను సైనికులకును నాహారపదార్థములు చాలినంత లేవని యుద్ధవార్తలవలన విదితమగుచున్నది. యుద్ధారంభమునందు జర్మనుల కపారమైన ఫిరంగులు పెల్లులు గలవు ఆ మారణ యంత్రసాహాయ్యమున జర్మనులు విజయము కరతలామలకమని నమ్మిరి. ఇప్పుడా బలము మిత్రమండలి నైపుణకు మొగ్గినది. సెయింటు చామండు శత్రు నిర్మాణాలయమునందు పరాసులును గ్రేటుబ్రిటను నం దనేకయంత్రాలయములం దాంగ్లేయులును 16 లక్షలముల మూతిగల ఫిరంగుల సపారముగ సిద్ధము చేయుచున్నారు. సోమురంగమున మిత్రమండలి విజయముక కే శత్రువులు మూలము. వర్తనుకు సామీప్యమునగల వా దుర్గమును జర్మనులు వేలకొలది సైనికులను బలిగొట్టి 104 దినములలో వశపరచుకొన గలిగిరి. ఆదుర్గము 9 దినములలో నష్టములేకనే పరాసుల వశమైనది. ఆదుర్గ సంరక్షణమునకు వలయుపెల్లులు లేనందున జర్మనులు వా దుర్గమును దగ్ధముచేసి పరిత్యజించిరిని తెలియుచున్నది. జర్మను లెంత శాస్త్ర పరిశోధనలను జేసినను కర్మాగారముల నెంత శ్రద్ధతో నియమించినను వలయు సాధనసామగ్రి లేకను విజయమున కవసరమైన యుద్ధోపకరణములను నిర్మింపనరరు. సాధనసామగ్రిని బడయుటకు బ్రిటీషు నౌకాదళము ప్రతిబాధకము. ఈ యొత్తిడిని తగ్గించుకొనుటకై విచ్చలవిడిగ జర్మనుల జలాంతర్గామినులు కనుపడిన యోడలను ముంచివేయుచున్నవి. యుద్ధసామగ్రిలను నాహారపదార్థములను బడయుటకు మిత్రమండలికి గల సదుపాయములు శత్రుకోటికి లేవని విదితమగుచున్నది. నైమానిక బలమును మిత్రమండలికి హెచ్చుగ నున్నటులు యుద్ధవార్తలు తెలుపుచున్నవి.

సంపదలు

జగత్తునందు సకలకార్యములు ధనాధీనములు. లోకమునందు బ్రిటీషునామ్రాజ్యము ప్రాన్సునామ్రాజ్యము సంపద్యంతములైన నామ్రాజ్యములు. ఇంతవరకును గ్రేటుబ్రిటను యుద్ధమునకై 5000 కోట్ల రూప్యములను వ్యయము చేసినది. ప్రాన్సు దేశమును 3000 కోట్ల రూప్యములను వ్యయముచేసినది. మిత్రమండలికి స్వదేశ సొపదలే కాకను నామ్రాజ్యభాగముల సంపదలును అమెరికా జపానుదేశముల సంపదలును నుపయోగపడుచున్నవి. అత్యంత భాగ్యవంతంబైన గ్రేటుబ్రిటనున కమెరికాదేశమునం దనేక కోట్ల రూప్యముల నప్పుచేయుట యవసరమైనది. జర్మనుల సంపదలు గ్రేటుబ్రిటను సంపదలతో తులదూగవని జర్మనుమూత్ర ఇటీవల తెలిపియుండెను. ఇతరరాజ్యముల సంపదల సహాయము లేకను జర్మనులసంపద లీ మహాసంగ్రామ వ్యయమును భరించుటకు జాలవని యుద్ధవార్తలవలన బోధ్యమగుచున్నది.

ఈ విషయము లిపుడు జర్మను రాజ్యాధికారులకును యుద్ధతంత్రజ్ఞులకును ననుభవమునకు వచ్చిన వనుటకు సూచనలు గలవు. 1917 వ సంవత్సరపు ప్రశ్నానమునందు నామ్రాజ్యాంతర్గతమైన సైన్యబలమును సామగ్రిబలమును సంపద్యమును సంపూర్ణముగ సమకూర్చి విజృంభించుటకు జర్మనులు ప్రయత్నించుచున్నటులు యుద్ధవార్తలు ప్రకటించుచున్నవి. ఆ ప్రయత్నముల ఫలము భావికాలకు సందు వికృతముగాగలదు. వర్తమాన ప్రశ్నానము, రుమేనియా రంగమునందు జర్మనులకు గొంత యనుకూలముగనున్నను, శేషించిన రంగములందు మిత్రమండలి కనుకూలముగ నున్నదని గ్రాహ్యమగుచున్నది.

ఆంధ్ర దేశమున వర్షము.

కృష్ణా తుంగభద్రలవలన కలిగిన మహా దారుణ పరిస్థితి నేటి కింకను పూర్ణముగా స్పష్టము కాలేదు. మా ప్రత్యేక విలేఖకుడు వ్రాసిన యుత్తరములును ఇతరులు వ్రాయగా మేము ప్రకటించిన యుత్తరములును కొంతవరకు మహావిప్లవ పరిస్థితిని విశదము చేయుచున్నవి. నేటిదినము ఒక కరణము వ్రాసిన లేఖను మా ప్రత్యేక విలేఖకుడు పంపియున్నాడు. అది చదివినవారికి ఒక్కొక్క ప్రాంతమున నెంతెంత యపార నష్టము కలిగి యుండునదియు బోధపడక పోదు. గ్రామములు గ్రామములే యట మునిగిపోయినవి. ఆతడు పేర్కొను గ్రామములే పదింటికి గలవు. మా ప్రత్యేక విలేఖకుడు మొదటిదినము వ్రాయునప్పుడే ఏబది గ్రామములవరకు వరదకు నందురుచున్నవనియు అధమ పక్ష మిరువది మొదల గ్రామములైనను సంపూర్ణముగా వినాశమందిన వనియును వ్రాసెను. గుంటూరు జిల్లా సంఘమువారి ప్రతినిధి అప్పికట్ల ప్రాంతములలో పనిచేయుచు అప్పికట్ల స్టేషనువద్దె అయిదు ఆరు గ్రామములు ప్రవాహములో చేరిపోయినవని వ్రాసి యున్నాడు. వైన మేము పేర్కొనిన కరణముగారి వ్రాతనుబట్టియు ఈ ప్రతినిధి వ్రాతనుబట్టియు ఆ పదిగ్రామములలోను ఈ యెందరు గ్రామములలోను ఇండ్లన్నియు పడిపోయిన వనుట స్థిరమగుచున్నది. ఇద్దరు వ్యక్తు లీయగల వార్తనుబట్టియే పదునైదు పదునారు గ్రామములు నశించుట తెలియరాగా మూడువేలొకచోట నేలకొరిగి ఇంకొకచోట ప్రజలు సాయము నందుచున్నారనుట విదితముకాగా మూడేసిరోజులు అయిదేసిరోజులు జనులు పస్తుపడిన ఘట్టములు ఇప్పటికొద్దిపాటి సేవకులకే యనుభవమున దోచిరాగా గ్రామములో సాయము చేయుటకు సేవకులు పడనలు వైచికొని ఏవులలో ప్రయాణము చేయుచున్నారనుట వినరాగా ఒక్కయెడ నొక్క గొల్లడు ఆరువందల గొట్టెలను పోనాడుకొనినాడని ఎరుకపడగా వెంకటపాలెము, తాళ్లపాలెము, నూతంకి, పెదకొండూరు, ఇభరాము పట్టణము, రేవేంద్రపాడు, మల్లెంపూడి, వీధిమరవస్థ చిత్రపటములోవలె కన్నులకు కట్టిరాగా మొదటిదినము మా ప్రత్యేక విలేఖకుడు వేసిన మదింపు ఏమాత్రమును అతిశయోక్తి కాదనుట తెల్లమగుచున్నది. తెనాలి, గుంటూరు, రేపల్లి, బెజవాడ, మున్నగు నారుతాలూకాలు అపారనష్టము నందిన వనుటయు అధమపక్షము రెండు లక్షలజనము భోజన నివాస వసతులు లేక పడియున్నారనుటయు మన దురదృష్టవశంబున ముమ్మాటికిని నిజంబయి పోచుచున్నది. కృష్ణవరదకే గొల్లుపెట్టుచుండ కృష్ణకు రెండవదిగ తుంగభద్రా నదియు కాశివ్యము నహించినది. తుంగభద్ర వరదలవలన కర్నూలు జిల్లా ముఖ్యపట్టణంబగు కర్నూలే విశేషభాగము తుడిచి పెట్టబడినది. కర్నూలున మిట్టభాగములగు రెండు పేటలు తప్ప తక్కిన పేటలన్నియు నీటిచే బాధనందినట్లు తెలియుచున్నది. ఇంట్లు లెక్కలేక కూలిన వట! ఆ పట్టణమున సగము ప్రజ బీదమహమ్మదీయులు. వీరి నివాసములే యెక్కువగా ప్రవాహము వలై యుండగలవు. కర్నూలీగతి పట్టతుంగభద్రా నది కర్నూలుకు వచ్చు మార్గమున నిరుప్రక్కల గల గ్రామములు కొన్ని పూర్తిగను కొన్ని సగము భాగమును కొట్టుకొని పోయి యున్నవట. ఆ జిల్లా వికాసము లేని జిల్లా యగుటచేత ఇప్పటికిని తగిన వర్తమా

నము కాలేదు. తుంగభద్ర కాలువ యాధారముగా గల నంద్యాలయు మహానష్టమునకు పాలైనది. దత్తమండలములలో మరియొక్కచోట విస్తార నష్టము కలిగినది. ఆదవానిలో నూర్లకొరిగి ఇంట్లు తుటగా కొట్టుకొనిపోయినవి. జననష్టముకూడ సంభవించినది. కృష్ణాతుంగభద్రల సంక్షోభమును ఆదవాని సంక్షోభమును ఈ రీతి వ్యాదయభేదన మొనర్చుచుండ కొల్లేరు నైపునుండి మరికొంత పిడుగువార్త వినవచ్చుచున్నది. కైకలూరుతాలూకాలో కొన్ని గ్రామము లేటలు మునిగిపోవు నవేయట. ఇంక నీసంవత్సరము ప్రత్యేకము వ్రాయవలసిన పని యేమిగలదు? ఈ రీతిగా ఆంధ్రమండల మంతటను హాహాకారములు చెంగుచుండు తరుణమున తదనుగుణ హృదయాదార్యమును ఆంధ్రప్రజయెడ కనుకట్టక పోలేదు. కొందరు ప్రభుత్వాధికారులును అప్రతిమానముగా నానుభూతిమై పనిచేయక యుండలేదు. బెజవాడనాయకులును ప్రముఖులును సర్వశక్తిని వినియోగించి శీతానగరమును కార్యశిబిర మొనర్చుకొని పనిచేయుచున్నారు. శాఖలు శాఖలుగా విచ్చికి సేవక బృందములను బంపి కడగండ్ల బడు సోదరులకు తోడ్గొనుచున్నారు. బెజవాడలో దినమునకు రు 100 ల వంతున నసూలగుచున్నది. ఇప్పటికి రమారమి రు 1500 ల సాయము చేకూరినది. ఆనైపునుండి గుంటూరు మండల సంఘము వారును విచ్చికి సేవక బృందమును పంపి వస్తువులను బంపుచు ద్రవ్యము పోగుచేయుచు పాటుపడు చున్నారు. ప్రభుత్వోద్యోగులును ఈయెచ్చికి సేవకాళికి తోడ్పడి పని సాగించు చున్నారు. కర్నూలు, నంద్యాల ఇత్యాది ప్రాంతములలోను ఆదవానిలోను కృష్ణవరదల విషయమున నొకకొన్ని పట్లలోను ప్రత్యేకవ్యక్తులును ప్రత్యేకాధికారులును పనిచేసి ద్రవ్యమిచ్చి బాధితులకు మహాపకార మొనర్చినారు. ఆదవాని కర్నూలులలో కలెక్టరులును జిల్లా సూపరింటెంటును నంద్యాలలో అసిస్టెంటు సూపరింటెంటు గారును గౌరవభావమున పేర్కొనబడియున్నారు. కర్నూలు పురమున వసూలైన రు 2000 లలో రు 500 లు అనాంధ్రులగు వకీలు రంగస్వామిఅయ్యంగారు వారు మాత్ర మిచ్చియుండుట ప్రత్యేక ప్రశంసకు భాజనముగా నున్నది. సేవకశిబిరములకు అటనట నుండి సహాయముపోయి చేరుచున్నదనియు వినుచున్నాము. మా పత్రిక పక్షమున ప్రారంభించిన నిధి ఏ సభ ఏ ప్రకటన లేక ప్రారంభించినది. ఈ నిధికి మేము వ్రాయు నప్పటికి రు 4053-0-0 ల వికాళములు వచ్చిచేరి యున్నది. ఇందులో నాలుగువేలు ఒక్కమహానుభావు డిచ్చిన ద్రవ్యము. ఈయొక్క మహానుభావుని పేరును ఆంధ్రలోకము మేము తెలుపకయే యూహించుకొనగలగు. ఆ మహాహదారుడు పికాపురు రాజాగారగు వేంకట సూర్యారావు బహద్దరుగారు గాక మరి యెవ్వరు కాగలరు? వారి వితరణంబును వారి దయాంతరంగంబును వారి యప్రతిమాన సోదర ప్రేమయు కలుగుటచే గాదే నేటికి ఆంధ్రావని ఈమాత్రము తల ఎక్కికొనగలిగినది. వారి నిదర్శనముం వైకొని వారివలెనే సోదర ప్రేమ చూపగల మహానుభావులు ముందుపడి వత్తురేని కష్టముల మధ్యను గూడ ఆంధ్రమాత పుష్కల హస్తాంబువులు రాల్చి ప్రసన్నవదన కాగులుగును గాదే! సోదరులు శాములబడుచున్నారు. దాతలు సోదరభాధానివృత్తికై ద్రవ్యము ధారపోయుచున్నారు. చిన్ని తమ్ములు నడుములు బిగించి ఎండయనక వానయనక పగులనక రాత్రియనక పనిచేయుటకు సిద్ధపడినారు, సిద్ధపడుచున్నారు, సిద్ధపడగలరు. ఓ

నాయకాశ్రేయాలా! ఈ యన్ని సాధనములం జేర్చి కార్యమును నడిపి ప్రతిష్ఠాపనా నియంతృత్వము వహించి సక్రమోద్యోగంబుగ నీ యెల్ల శక్తుల కనువగు నుత్తమ ఫలంబును సమకూర్చుట మీ భారము. మీ రిదివర కీ భారమును చక్కగా నెరవేర్చి యుండలేదు. ఆంధ్రభూమిని ప్రతిష్ఠాపనా పరంపర యత్యవసరమని యెంత యుద్దోషించినను అట్టి పరంపరను నిర్మించు నాలోచన వ్యగ్రతతో చేసియుండలేదు. ఇప్పటికైనను మేల్కొని పనిచేయవలసినవారు మీరై యున్నారు. ఆంధ్రమాత మీ నైపున మొగము ద్రిప్పి మిమ్మువిలోకించుచున్నది. మీరేమి ప్రత్యుత్తర మిత్తురోచూడవలసి యున్నాము. ఆ కొంత సంతృప్తికర ప్రత్యుత్తరము వినవచ్చుచున్నది. ఈనగరములోని మాసోదరులు త్వరలోనే సభజేరి ఈవరదల విషయమున ముందునకు చేయవలసిన కార్యసరణిని నిర్ణయింప నున్నారట. ఈనగరము చేయవలసిన సాయంబును సంపాదింప నున్నారట! వీరికి విజయంబగు గాక. నేటి కష్టము ముందు జాగ్రత్త పడుటకు సాహాయ్యకారి యగుంగాక. విచ్చికి సాంఘిక సేవా సంఘము సేవకులతో నాయకులతో చమూపతితో పూర్ణముగా నేర్పడుగాక!

శ్రీ బొబ్బిలి కుమార రాజుగారు.

రాజాశ్రీ రావు వేంకటకృష్ణారావు బహద్దరు, బొబ్బిలి కుమారరాజుగారు చెప్పే పురి శాసన సభాసభ్యులుగా ప్రభుత్వమువారిచే నియోజింపబడినది తెలియజేయుటకు మాకెంతయు సంతస మగుచున్నది. వీరు సుప్రసిద్ధాంధ్ర నాయకులు, ఉదార స్వభావులు, వీరి నియోజనము ఆంధ్రదేశమున కెంతయు లాభకర మనుటకు సందియ ముండదు.

న్యాయ విలంబనము

న్యాయస్థానములు న్యాయవాదులు నాగరకావాస్తవీకి చిహ్నములని పరిగణింపబడుచున్నవి. పూర్వ మొక దినమున నిర్ణయింపదగిన న్యాయసంక్షేప మిపుడు పదిసంవత్సరములకైనను నిర్ణయించుట సాధ్యమగుటలేదు. ఈ విషయమై ప్రీవీకౌన్సిలునందు తీర్పుచెప్పమ బార్లు ఛాన్సెలరుచేసిన భాదనము వ్యాజ్యములను నేనువారగు న్యాయస్థానములను గమనింప వలసియుండును. 1900 వ సంవత్సరమున వారెండ్లమైన వ్యాజ్యము ప్రీవీకౌన్సిలునందు 1916 వ సంవత్సరమునవంబరు మాసాదిని తీర్మానింపబడినది. ఈ వ్యాజ్యములలో వాది ప్రతివాదులకుగలిగిన కాలపారణము ద్రవ్యవ్యయ మనోవ్యధ నిర్ణయించుట దుష్కరము. విలంబనమునకు న్యాయాధికులు న్యాయవాదులు పాట్లు తోడ్పడుచున్నారు. ఇంకెవరు బుద్ధి పూర్వకముగ విలంబనమునకు దోడ్పడుచున్నారో నిర్ణయించుట దుష్కరము. సగటున కొన్ని వ్యాజ్యములను తీర్మానించుటకు రెండేండ్లు పట్టుచున్నవి. న్యాయాధికులు వ్యూహటి వ్యాజ్యములను వెంటనే తీర్మానించుట కేర్పాటుచేసినగాని ఈ దురవస్థ తొలగ నేరదు.

ఆస్ట్రేలియా చుంతి సందిద్ధాపన

లోకమునం దెవరులకు పడేజెంచుట సుకరము. స్వయాముగ జేయుట దుష్కరము. ఆస్ట్రేలియా దేశపు చుంతి హ్యూజెసుగారు ఇంగ్లాండునందు జేసిన ప్రసంగము లత్యంతోత్సాహ పూరితములై యుండెను. బ్రిటీషువీధములగు నిష్పంధక వైనిక సేవన హదరణమునందు చెల్లుటయందు గలిగిన యాలస్యమునకు నాయకులను ప్రజలను నాతేవించెను. కాని ఆస్ట్రేలియానుం దాతని యుద్దేశములు సాగలేదు. ఆయన నిష్పంధక వైనిక సేవాశాసనమును తిన్నగా నిర్మించుట మానివేసి అందువిషయమై ప్రజాభిప్రాయమునుగూడ వెంపెను. ప్రజల యందు 9,66,000 వ్యతిరేకులుగను 8,83,000 అనుకూలురుగను నిభిప్రాయముల నిచ్చిరి. ఆస్ట్రేలియానుండువయసుకచ్చిరత్త్రీలు పురుషులు సమృత్తుల నిచ్చెడి స్వాతంత్ర్యమును గలిగియున్నారు. సామ్రాజ్యనిర్వహణమునందు సమానస్వావ్యవస్థయును గోరెడి ఆస్ట్రేలియనులు భావనమునందు సమానభావ్యతను వహింప బ్రయత్నింపకుండుట చిత్రముగనుండును. స్వచ్ఛంద పద్ధతిననను వలయు నైస్యనిహములు ఆస్ట్రేలియానుండు సమకూడునను నాశ నాయకులకు గలదు. హ్యూజెసుగారి సామ్రాజ్య సేవాప్రయత్నములు సఫలములగు గాత.

మహమ్మదీజాడ్య వ్యాపనము

స్థేగుజాడ్య మీయేడు విశేషముగ వ్యాపించుననుటకు నూచనలు గలవు. హైదరాబాదునం దారేండ్లకు పూర్వము స్థేగుజాడ్యము కనుపించి సంతో భమును గలిగించినది. భగవదనుగ్రహమువలన నీయారేండ్లలోను నాజాడ్యము హైదరాబాదునందు కనుపించలేదు. ఇప్పుడు సికింద్రాబాదునందును హైదరాబాదునందును స్థేగుజాడ్యమిచ్చి ప్రజలు మృత్యుదేవత వారలకుచున్నారు. నాగపురమునందును పునహాయందును షోలాపురమునందును స్థేగు వ్యాపించుచున్నది. మున్ముం దిం కను వ్యాపించగలదు. పునహాయందు ఫర్దనక కళాశాల వనతిగృహము నవంబరు 23 వ తేదినరతును మూయబడినది. ప్రజలు నిర్భయముగ నన్నిప్రదేశములందును స్థేగుటీకాలను నేయించుకొనుచున్నటులు రిపోర్టువలన తెలియుచున్నది. హైదరాబాదు సికింద్రాబాదు లిం దంతవరకును 7,000 మంది టీకాలను పొడిపించుకొనిరి. టీకాల రసమునకై అన్ని ప్రదేశములనుండియును దరఖాస్తులు బొంబయియందలి రస నిర్మాణాలయమునకు వచ్చుచున్నవి. ఆయాలయమునకు ఆగస్టు మాసమునందు 1,35,000 మోతాదులకు నెట్టెంబరు మాసమునందు 1,51,405 మోతాదులకు దరఖాస్తులు వచ్చినవి. ఇప్పుడు నెలకు నాలుకైదులకుల మోతాదుల మందును సిద్ధము చేయుట కేర్పాటులు చేయబడినవి. హైదరాబాదులోని ప్రజలును ఇతర ప్రాంతముల జనులును టీకాల లాభమున పొంది యును స్థేగుగల ప్రదేశములను వదలి బహిరంగ ప్రదేశముగు నివసించియును తమ ప్రాణములను గాపాడుకొనుటకై ప్రయత్నించుట సమంజసము. ఇంతవఱకును స్థేగుజాడ్యమునకు టీకాలును బహిరంగప్రదేశ నివాసమును ప్రతీకారము లని యను భవమువలన విడిచి మోగిరి.

పాను దేశాధిపతి

యంగ్లమునల జపానుదేశమున కపాదమైన బాధము గలుగుచున్నది. పాశ్చాత్యరాజ్యములు యంగ్లమునందు మునిగి యుండగ జపాను చీనాదేశముమీదను సంపూర్ణాధికారమును స్థాపించుటకై ప్రయత్నించుచున్నది. చీనాదేశము ప్రస్తుత ఆ సహాయస్థితి యందు జపానుకు లొంగుటయందు వింతయై యుండును. రుస్సోపామ్రాజ్యపు వ్యాపారము ఆసియాఖండపు వ్యాపారము జపానువలన గురుచున్నది. రుస్సోకువలయు యంగ్లోపక రణములను జపానుసిద్ధము చేయుచున్నది. హిందూదేశమునక నేకములైన సూతకస్త్రములను జపానునుండి వచ్చుచున్నవి. గతించిన 9 మాసములందును జపాను ఎగుమతుల విలువ 73,56,69,000 యెన్నులు. దిగుమతుల విలువ 53,94,15,000 యెన్నులు. నిరుత్తికస్త్ర నీయేడు ఎగుమతులందును దిగుమతులందును జపానువ్యాపారము మూడవంతు పెరిగినది. జపాను కనుకూలముగ 18,52,54,000 యెన్నుల వ్యాపారము జరిగినది. అనుకూల వ్యాపారమువలన జపానుదేశమునందు బంగారము నిలువ చేయబడుచున్నది. 62,09,00,000 యెన్నుల బంగారము బాల్తీయరత్నక భనముగ దేశమునందు గలదు. ఒక మాసమునం దీదమున 30, 00, 000 పెరిగినది. ఈ నిలువ ద్రవ్యమును వై నాకు ఆక్విచ్చి ఆశ్రమును బుణపాళబద్ధము చేయుటకై జపానువారు ప్రయత్నించుచున్నారు. హిందూదేశాధిపతికిని జపానుదేశాధిపతికిని గల భేద మీయంకెలవలన విడిచి వుగుచున్నది. వ్యక్తులకును జాతులకును నాధిక స్వాతంత్ర్యము సకాల స్వాతంత్ర్యము లందును ప్రధానము. (ఒక యెన్నుకు రూ 1-9-0 రూపరమి సమానము.)

“నేటిపు” పద ప్రయోగము

ఒక కాలమునందు మంచి యంగ్లమును దెలిసెడి పదము నకు నేరొక కాలమునందు నిందాధము గలుగుచున్నది. యుద్ధారంభమునకు పూర్వము జర్మను పదము గౌరవభావనంబై యుండెను. ఇప్పుడు నాగరకలోకమునందు ముఖ్యముగ మిత్రమండలి వైనికుల సమక్షమునందు నిందావాచక మైనది. సికింద్రాబాదునందు ఒకపార్శ్వ ఫోటోగ్రాఫరు ఒక యూరపి యను ఫోటోగ్రాఫరును జర్మనుడని ప్రస్తావించెను. యూరపి యనును ఫోటోగ్రాఫరును (d) నేటిని ప్రస్తావించెను. యూరపియను పార్శ్వవై నకు జర్మను పదము నాగోపించుట వలన మానవోని గలిగిన దని మానవత్వమునకు వ్యాజ్యము నేసెను. దండనాధికారి జర్మను పదము నాగోపించుట నింద్యమనియును నేటిపుపదము నాగోపించుట తగదనియును చెప్పి పార్శ్వకి రూ 50ల జరిమానాను విధించెను. ఈవిషయమై ఆస్టోకేటుపత్రిక వ్యాఖ్యానము చేయుచు నేటిపు పదమును వాడుటయందు తప్పు లేదనియును తప్పున్న దానిని సవరించుటకై ప్రయత్నించుట యుక్తమనియును వ్రాసినది. ఈ వ్యాఖ్యానము విచిత్రము. నేటిపుపదమునకు నింద్యాధము యూరపియనువలన గలిగినది. దానిని లొలగించవలసిన భారము యూరపియనుల వైన గలదు. ఇండియను పద ముండగ యూరపియనులు నేటిపు పదము నేల వాడవలయునో దురూహ్యము! యూరపియనులు ఇండియనుపదమును వాడుట వారి గౌరవమును హైందవుల గౌరవమును గాపాడుటకు పాధనమని అస్టోకేటు పత్రిక గ్రహింపజాలకపోవుట విచారకరము.

స్థానిక వార్తలు

(0)

జరుగబోవు సంగతులు.

నవంబరు 17 శుక్రవారము
జలతారు వస్తుప్రదర్శనము.
నవంబరు 21 మంగళవారము.
చెన్నపురి శాసనసభా సమావేశము. ఉద 11 గం.
నవంబరు 23 గురువారము
మ. వి. కాన్వోకేషను సా. 4 1/2 గం.

చెన్నపురి శాసనసభ:— బాబ్బిలి కుమారరాజు గారు చెన్నపురి శాసన సభాసభ్యులుగా నియోజింపబడిరి.

ఇంగ్లీషు మెయిలు తిపాలు:— ఇంగ్లీషు మెయిలు తిపాలను తీసికొని వచ్చు ఎన్నుకొనుటకు నేటి దినము 12 గంటలకు బొంబాయిలో బయలు దేరుచున్నది.

ఆరోగ్య వస్తుప్రదర్శనము:— మదరాసు నగరమున రాబోవు డిశంబరు నెలలో జరుగబోవు శాస్త్రీయ, ఆరోగ్యవస్తు ప్రదర్శించుటకు కట్టుకొనవలయు పాకల యను మతి నరఖాస్తులు నవంబరు 15 వ తేదీ లోపలను, వస్తువులు డిశంబరు 10 వ తేదీలోపలను జాయంతు ఆనరరీ సెక్రటరీ గారికి చేరవలయును.

మదరాసు మోకోర్టు.

న్యాయమూర్తి నెన్నపురుగారు సుబ్బారామయ్య రమనతను తప్పుకు హుండీలను సృజించి మోసపుచ్చెనని తేటదినదానా ఈదినము మఱల విచారణకు రాగా మరికొందఱు సాక్షులు పరీక్షింపబడిరి. జూరీ వారు ముద్దయి నేరస్థుడు గాడని చెప్పగా న్యాయమూర్తి గారంగీకరించి ముద్దయిని విడుదల చేసిరి.

రోమేనియా స్థితి

లండను, నవంబరు 7:— “టైముస్” పత్రికకు బుఖారెస్టు విలేఖకుడిట్లు తంతివార్తనిచ్చెను. — రోమేనియా యొక్క విషయస్థితి గడచిపోయినది. తంభవృష్టి రోమేనియనులకు సాహాయ్య మయ్యెను. ఇప్పుడు శత్రువులు తమ వాంఛలను నెరవేర్చుకొన గలుగుట దుర్లుటము. పర్వతములు శత్రువుల ఫిరంగులకు లొంగవు. రష్యావారు ‘రోమేనియాకు’ విశేష సాహాయ్యము చేయుచున్నారు. ఇతర మిత్రమండలివారును దోడ్పడుచున్నారు.

బెల్జియముబిడ్డలకు ధనసహాయము

లండను, నవంబరు 7:— లార్డు మేయరుగారు పదవిని వదలుటకు ముందుగ మరయొకసారి పత్రికామూలమున బెల్జియము బిడ్డల సహాయార్థము కడపటి విజ్ఞాపనమును గావించిరి. 257500 మంది బిడ్డలను జర్మనులు బెల్జియములో నిష్పందించిరి. ఫిరిలో 12 1/2 లక్షల మంది 12 ఏండ్ల లోపు వయసు గలవారు న్యూట్రుల రిలేవు కమిషను వారు ప్రపంచము నందంతటను మిత్రమండలి రాష్ట్రములలోను ప్రజలకులను దొరతనములవలనను ధన సహాయమును బడసి ఈ పిల్లలకు ప్రాణములు నిలవబడుటకుమితముగ లిండిమాత్రము పెట్టుచున్నారు. రెండు సం॥ రమలునుండి దుస్సహముగ నిరోధముననుండుటచే శ్వాస వ్యాధి మున్నగు రోగములు ప్రబలినవి. వైద్యశాలలు చాలకుండ నున్నవి. ఆంగ్ల స్థానములలో తావులేదు. ఇప్పుడు పుట్టుచున్న బిడ్డలు బలహీనులుగను కురుచులగుచున్నారు. తల్లులు 9 నెలలకు బదులు 7 నెలల వరకు మాత్రమే వారికి ప్రాణధారణ మాత్రమగు పోషణ మియ్య గలుగుచున్నారు. తల్లులును పిల్లలును గూడ వ్యాధి బాధాతులకు పాలును డిరి. క్రిస్టమడినమున ప్రతి బిటిషుకుటుంబమును విందుసమయమున తోచినధనము నొకసంచిలో వేయవలెను. అట్టి సంచులను సామ్రాజ్యము నందంతటను బెల్జియము రిలేవుకుమిటి శాఖలవారం దించెదరు. మన మీపండుగలోను బలముగ విందారగింప కలుగుటకు దైవమునకు కృతజ్ఞతను నూచించుట కీధర్మ మొనరింపవలెను. ఎంత స్వల్పమొస్తమునైన ప్రతి వారును సంచులలోవేసినచో దానితో బెల్జియము బిడ్డల కందరికిని సంతుష్టిగ నాహారమును సహకార్య గలుగుదుము. అని మేయరుగారువ్రాసినదానిని కాంటర్బరీ అర్చిబిషపు కాడ్గి సల్యోబోరను రికరెండు వ్రాసు, రికరెండు పేక్సియరు గార్లు బలపరచిరి.

దేశచరిత్రములు

మనము చేయుపని.

పాశ్చాత్య దేశయులకు దమ దేశచరిత్రమునం దెంత యాదరణ గలదో, మనకంత యనాదరణము గలదు. నవీనోద్యమము దేశముయొక్క నర్తకీలు బ్రాకినప్పుడు భారతీయులు కన్నులు దెరిచిరి. దేశచరిత్రయే దేశాభివృద్ధికి మూలబీజంబనిరి. దేశభాషలలో దేశచరిత్రలు నేర్పవలయుననిరి. ప్రప్రథమమున దేశచరిత్రలకు గౌరవ మియ్యవలయుననిరి ఇక సాలస్యము జేసిన కార్యములేదని మన యాంధ్రులు దలచిరి. మహామృదీయ ప్రభుత్వానంతరము వరకు నిష్పక్షపాత బుద్ధితో బహుగ్రంథ పరిశోధనముతో, అష్టకష్టములకోర్చి హిందూదేశ చరిత్రను ఆంధ్రములో వ్రాసి ఆ కొమ్మలైజు లక్ష్మణరావు పంతులుగారు ఆంధ్రులకు దరిజేప్పిరి. విజ్ఞానచంద్రికను స్థాపించి మన విజ్ఞానము వృద్ధిచేయుచుండెడి. అటు బృందావన పురమున ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికి సమాజమువారు మహారాష్ట్రచరిత్రను ప్రథమభాగమును బ్రచురించిరి. ఆ చిల్లరిగ శ్రీనివాసరావుగారు మన యజ్ఞాభమును పారదోలిరి. వారి ద్వితీయ భాగమింకను ముద్రింపకుండుట కడు శోచనీయము. వై సమాజము వారు త్వరలో ప్రచురింప ప్రార్థితులు. లేనియడల శ్రీపంతులుగారు స్వయముగనో లేక యన్యల కిచ్చియో శీఘ్రముగా బ్రచురించి మాకంద జేతురుగాక! వారి ద్వితీయ భాగమున కాంధ్రదేశము వేదియున్నది. మనదేశ గొప్ప జాతి యనియు, మనచరిత్ర నాగరిక ప్రపంచమునకు చెందినదనియు, కొంతకాలమునకు గ్రహించి, శ్రీచిలు కూరి వీరభద్రరావుగారు ‘ఆంధ్రుల చరిత్రము’ ను వ్రాయ సాహసించిరి. తప్పక వీ రాంధ్రుల యంధ్రత్వమును బారదోలి మనవిజ్ఞానమును వికసింప జేసినారు. వారికి సర్వకాల సర్వావస్థలందు మనము కృతజ్ఞులము. ప్రథమభాగము, ద్వితీయ భాగము విజ్ఞానచంద్రిక వారు ప్రచురించిరి. ఆది శ్రీలక్ష్మణరావుగారి సాహాయమున జరిగినది. తృతీయభాగము, వేరొకరు ప్రచురించిరి. ఏవిధముననైన నేమి ఆంధ్రలో మన ప్రతిపల్లెయందు ప్రతిపట్టణమునందు, ప్రతిపురమునందు మన భాగములు వ్యాపించెను. ఎంతకాలము ఎంతకై, ఎంతయు దేశాభివృద్ధి కొరకు ఆ మహాపురుషుడు వినియోగించుకో లేటెల్లం బగుచున్నది. ఆ మహాపురుషుని సాహాయ్యము ఆంధ్రులు కలియుగానంతరమువరకు మఱచుటకు సాధ్యమా? ఒక వంక హిందూదేశచరిత్ర, వేరొక వంక మహారాష్ట్ర చరిత్ర, మరొక వంక, యాంధ్రుల చరిత్ర. ఇన్ని చరిత్రలు వెలుగుతుండ నొక మూలనుండి ప్రపంచచరిత్ర బైటికి వచ్చుచుండె. ఒక్క గ్రీసుదేశమును గూర్చి యిప్పటికి భాగములు వచ్చినవి. ఆ కార్యమరంధ్రమై గాడిచెల్ల హరిశ్చంద్రాత్మమరావుగారు. వారి దేశాభిమానము వర్ణింప నేరితరము? ఆంధ్రపత్రికా సంపాదకులు, అట్టి వైనిక పత్రిక కార్యనిర్వాహకులకు దేశ చరిత్రములు చేయుటకు సావకాశ మెక్కుడున్నచో దెలియవచ్చును. నిద్రాహారములు మాని దేశ నేన దేశ నేన యనిపలువరించుచుండెరి కావోలు. వారు వెట్టినధరయు బహుస్వల్పము. అట్టి మహాపురుషులకు మనము జూపునది ప్రోత్సాహము. కీర్తిశేఖరై నకురుజాడ బిప్పరావు కవి కళింగదేశ చరిత్రమును చేసెదనని విజ్ఞాన చంద్రిక వారికి వార్తానుజేసె. మన దురదృష్టమువలన యమృతహి యులు గలిగె. ఆపని కేచరిత్ర కారుడు పూను కొనునో దెలియకున్నది. ఓసోవదలారా! పత్రికా పాఠకులారా! దేశ చరిత్రలులేని కొంత మనకు దీరుచున్నది. వైపుస్తకములను హస్తమున బూని ప్రతియాంధ్రుడు పఠించును. అందందు ముఖ్యమైన అంశములను కరపత్రిక ములుగ నచ్చొత్తించి బీద సాదల కంద జేయుడు. ఆంధ్రములో వెలువడిన దేశచరిత్రములన్నియు, నాంధ్రదేశ గ్రంథాలయములలో ప్రతిదానియందు నుండవలెను. దేశచరిత్ర పఠనముకింద ప్రతిదినము 2 గంటలు వ్యయపఱచుడు. దానివ్యాపకమునకై తగుసాధనము లొనర్చుడు. ప్రతియాంధ్రునకు తన ప్రాచీన చరిత్రను విమలముగా దెల్పుడు. ఇవిధముననే మన మాగ్రంథకర్తలకు ప్రోత్సాహము చూపవలెను. పాఠశాలలలోగూడ పఠనీయ గ్రంథములుగా నుండునటుల జేయుటకు శ్రమద వలయును. ప్రతిమండలసభవారు తమ సభలలో ఆంధ్రములో నున్న దేశచరిత్రలు పాఠశాల పఠనీయ గ్రంథములుగా నుండవలెనని తీర్మానముజేసి ప్రభుత్వము వారికి బంపప్రార్థితులు. తద్విషయమై నామకులు క్రేధదీసి కొనుదురుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాడను. మనభాషలో వ్రాసిన దేశచరిత్రలు పఠనీయ గ్రంథములుగా నుండిన మనబాలురు, దేశాభివృద్ధికి సాటుపడెదరని విశ్వసించి తగు ప్రయత్నములు చేయవలెనని నేడుచున్నాను.

పోతా మ్రెగ్గడ నరసింహం.

బిరోపా మహా సంగ్రహము

ఇంగ్లండు

సముద్రాంతగ్రామికి బహుమానము.

లండను, నవంబరు 6.—600 మంది నావికులను గలిగి యుండిన "విన్ జె" ఎడెల్ బస్ట్ అను జర్మను క్రాసరులు గత సంవత్సరము అక్టోబరు 28 వ తేదీని బాల్టికు సముద్రము నందు ముంచి "ఈ 8" అను ఆంగ్ల సముద్రాంతగ్రామి అధిపతికి ప్రైజు కోట్లవారు 3 నేల పానుల బహుమాన మిచ్చిరి.

ఒక జర్మనుస్తీమరు

లండను, నవంబరు 6.—"అనటోలియా" అను జర్మను స్తీమరును పిరియసునుండి మాట్లాకు లాగుకొనిపోయిరి.

బ్రిటిషు బ్యాంకులు

మాస్సెస్టర్, నవంబరు 7.—గత 10 మాసములకు బ్యాంకుల వ్యవహారములవచ్చిన మొత్తము 8750 లక్షలు. అనగా సంపూర్ణమైన సంగీతము వచ్చు మొత్తముకంటె 50 లక్ష లెక్కువ.

జర్మను సముద్రాంతగ్రామి ముంచబడుట.

లండను, నవంబరు 6.—ఇంకొక క్రూరకార్యమని జర్మనులు ప్రకటించుచున్న ప్రకటనము ఆంగ్లేయులవై అమెరికా ఘాటికి విరోధము గల్గించుట కొంతకేయని ఎడ్మిరాల్టీవారు ప్రకటించిరి. 1915 వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు 24 వ తేదీని పశ్చిమ అఖిలమునందు "యు 41" అను జర్మను సముద్రాంతగ్రామి ఆంగ్ల వర్తక నౌకను ముంచ బ్రయత్నించుచుండెను. ఇంతలో ఆక్సిలియరీ యోడగా మార్చబడిన ఆంగ్ల వర్తక నౌక ఇంకొకటి దానిని సమీపించుచుండెను. ఇది చూచి ఆంగ్ల నౌక తనయొద్దకు రాకముందే దానిని ముంచుటకు జర్మనునౌక ప్రయత్నించుచు ప్రయత్నములు ఫలించనందున తటస్థ దేశపతాకముల నెగరవేయుచుండెను. ఈ మోసము నాంగ్ల నౌక చూచి తెల్లని పతాకము నెగరవేయుచు గుండ్లువేసి సముద్రాంతగ్రామిని ముంచెను. బ్రిటిషు వర్తక నౌకలోని వారు తేవుకు 50 మైళ్ళ దూరమున సముద్రమునందు వారి నందఱిని దీసికొనివచ్చిరి. జర్మను సముద్రాంతగ్రామిలోని వారిలో 2 మంది బ్రతికిరి.

రాగిశీతలు

లండను, నవంబరు 6.—ప్రభుత్వమువారి యుత్తరపు తేనిది యెవ్వరును రాగిశీతలను జేయగూడదని ఢిల్లీని నిర్దేశించు ప్రకటనలు కావించిరి.

ఆదాయపు పన్ను.

ఎక్కువ చేయుట.

లండను, నవంబరు 7.—సామ్రాజ్యమునందు ఆదాయపు పన్ను పెంపుచేయు విషయమును గూర్చి చర్చించి ఈసంవత్సర విషయమున తక్షణము యోచించవలసిన యవసరమును పెకెన్నా గారికి దెలియజేసి ఆంగ్లో ఆఫ్రికన్లనుండి విజ్ఞాపనమును గ్రహింపనేకుటకు ఆఫ్రికన్లను జేతపు వర్తకులు సభ చేసినది తెలుసు పత్రిక కొక విశేషమును వ్రాసెను.

ఫ్రాన్సు

ఫిరంగి యుద్ధము.

లండను, నవంబరు 7.—నిన్నటి రాత్రి జనరల్ గోడన్ ఫోగ్ గారికి డిల్లీ ప్రకటించిరి:—లాబోర్స్ లెసార్సు ప్రాంతములందు పంక్తివై శత్రువులు అగ్నిగోళములను ప్రయోగించిరి. ఆదివారమునాడు మేము పట్టుకొనిన స్థలములను బలపఱచుకొనుచున్నాము. ఆర్మీకొ పెరిసె దక్షిణమునందు మేము శత్రుకందకములవై సన్నిహితము గురిపించితిమి.

శత్రుకందకములవై దాడి

లండను, నవంబరు 7.—జనరలు హేగుగారు నేను మధ్యాహ్నము చేసిన ప్రకటనము. బట్టి డేవ్లెనుకొరుకు తూర్పున మాస్టిటి భాగుపడినది. గొమెకొరు సెక్రీటరు మధ్య నున్న కందకములవై మేము దాడిసలిపి చాలమందిని పట్టుకొంటిమి. హెచ్చుమందిని హతము చేసితిమి. వర్షముగారి హెచ్చుగానుండెను.

సోమురంగమున ఖయిదీలు

పారిసు, నవంబరు 7.—వ్రాయదగిన దేమియును లేదు. 1-7-16 మొదలు 31-10-16 వరకు ఆంగ్లపరాసు సేనలు సోమురంగమున 1449 మంది యుద్ధాంగులను 71532 మంది సైనికులను పట్టుకొనెను. 173 యుద్ధాంగులను 130 బరువు ఫిరంగులను 215 కందకపు ఫిరంగులను 981 మరఫిరంగులను గూడ పీరివశ మైనవి. ఇందులో 809 మంది యుద్ధాంగులను 40796 మంది సైనికులను 77 యుద్ధాంగులను 101 బరువు ఫిరంగులను 104 కందకపు ఫిరంగులను 535 మరఫిరంగులను పరాసువారు పట్టుకొనిరి.

పరాసు విజృంభణము.

పారిసు, నవంబరు 6.—నిన్నటి రాత్రి యిట్లు ప్రకటించబడినది:—సోమురంగి కుత్తరమున నెయింటు పియర్ వాస్టు అడవికు త్తరమునందు మేము విజృంభించి నిన్నటిదినము 600 మందికి పైగా శైలిలను పట్టుకొంటిమి. ఆయడవివై శత్రువులు నిన్నటి రాత్రి సలిపిన ప్రతియుద్ధములవలన వారికే యపరిమిత మగు నష్టముగలిగినది.

వెద్దన రంగమునందు విశేషములు లేవు. డెలూవ్ పోయింటు, వాన్ గ్రామములవై శత్రువులు శతఘ్ని వర్షమును గురిపించు చున్నారు.

తూర్పువైపు సేననుండి ఏమియు తెలుపబడలేదు. అక్టోబర్ 25 యుద్ధముమాత్రము జరిగినది. ఆంగ్లవిమానములు కాగ్ దాన్ని పురమునై బాంబులను జేసెను.

అమెరికను వైమానికులు

లండను, నవంబరు 6.—పరాసు సేనాసానమునుండి ఈ క్రింది తంతివార్త వచ్చినది:—సోమురంగమున పరాసువారి వైపున 14 మంది అమెరికను వైమానికులు పోరునలుపు చున్నారు. వారు మే యాదంభమునుండి ఇంతవరకును 21 శత్రు విమానములను నేలకూల్చిరి. ఇద్దఱు అమెరికనులు హతులైరి. ముగ్గురికి గాయములు తగిలినవి.

రుష్యా

తీవ్రమగు యుద్ధము.

సెట్రోగ్రాడు, నవంబరు 6.—పోస్ట్ కుత్తరమునను, స్టాక్ హోమనది కెగువభాగమునను, నారాజూకా నదిమీదను, బ్రెజెవానీహేలిజులకు నడుమను తీవ్రమగు యుద్ధము జరుగుచున్నది. గతవారమునందు జరిగిన యుద్ధములన్నియు మొత్తము మీద స్వల్ప స్థానిక యుద్ధములని యుద్ధ తంత్ర విచారకులను చున్నారు. రష్యనులు రోమేనియనులకు సాహాయ్యము పంపకుండునట్లు చేయుటయే ఈ స్వల్పయుద్ధముల యుద్దేశము.

కార్యైతియను రంగము

బుఖారెస్టు, నవంబరు 6.—కార్యైతియను కనుమలందు స్థితులు బాగుగవున్నవి. జూల్ లోయయందు శత్రువుల యొత్తిడి బలమగుచున్నది. పరాసు యుద్ధసంఘ ప్రతినిధులు విషయకాలమునం దిక్కడికి వచ్చి పరిస్థితులను మణల తృప్తి కరముగా నుంచుటకు సేనాధిపత్యమున మార్పులు జేయవలయునని చెప్పిరి.

రష్యనువిజయము

లండను, నవంబరు 6.—రష్యను లిట్లు ప్రకటించిరి:—లసిడ్జిహోల్నాకు తూర్పునకుల పర్యంతములను శత్రువులు మన యొద్దనుండి లాగుకొన నప్రయత్నించిరి కాని భగ్నమవారధులైరి. కార్యైతియను అడవులందు శత్రుప్రయత్నము లన్నియు భగ్న పఱచబడినవి, మేము కొన్ని కొండలను వశపఱచుకొని 394 మంది శైలిలను పట్టుకొంటిమి.

రష్యావారు తురుష్కులను తరుముట

లండను, నవంబరు 7.—జగ్నాటరంగమున తలపడుటకు తురుష్కులు పలుసారులు చేసిన ప్రయత్నములను రష్యావారు విఫల మొనరించిరి.

ఇటలీ

ఇటలీ ఆఫ్రికా యుద్ధనౌకలు మునుగుట.

లండను, నవంబరు 7.—రోము నౌకాదళాధికారులు ప్రకటనము. ఇటలీ టూర్నెస్ నౌకయును శత్రు జలాంతగ్రామి యును తలపడి రెండును మునిగినవి. టూర్నెస్ నౌకలోని వారు చాల మంది కాపాడబడిరి. జలాంతగ్రామిలోని వారిలో 18 గ్గురిని పట్టుకొంటిమి. ఇటలీ జలాంతగ్రామములు పోలాలో ప్రవేశించి ఒక పెద్ద ఆఫ్రికా యుద్ధనౌకను టూర్నెస్ నౌక కొట్టబూసెను. డురజ్జోయొద్ద నౌక పెద్ద ఆఫ్రికా నౌక ముంచబడినది. సాంటు ఎల్మీడియోవై గుండ్లను వదలుచున్న యొక ఆఫ్రికా టూర్నెస్ నౌకకు ఇటలీ సాయుధశకటము చాల నష్టమును కలుగజేసెను.

బాల్కను

వెనిజలస్ సేనలు.

విశెస్టు, నవంబరు 6.—వెనిజలస్ పక్ష సేనాధిపతి జనరల్ డాంగ్లెస్ గారితోనొకరు మాట్లాడగా వారు తమయొద్ద నాలుగు సేనలు తప్పక యుండునవియు, వానిలో మొదటి దానిని నవంబరు మాసమున సిక్రీసుకు పంపుమనియుజెప్పిరి. ఈ యుద్ధమునందు బ్రిటిషువారును, పరాసు వారును తమకు సాహాయ్యము చేయుమని వారునమ్మిరి. జనరల్ సుక్రేలుగారు ఈ దండయాత్ర కేర్నాట్లు చేయుచున్నారు. మిలిటండలి సాహాయ్యముతో వెనిజలస్ సేనలు తూర్పు మేసిడోనియా నుండి శత్రువులను దళిమిచేయ గలుగును.

పరాసుయుద్ధమంత్ర సెలోనికాకు బోవుట

పారిసు, నవంబరు 6.—పరాసు యుద్ధమంత్ర జనరల్ రాకీస్ గారు సెలోనికాలో దిగిరి.

గ్రీసులో రాజ, జాతీయ పక్షములు.

లండను, నవంబరు 7.—వెనిజలస్ గారి పక్షమున చేరిన గ్రీసు ఉద్యోగులకు ఏదెన్న దొరతనమువారివలన నికముందు హానికలుగకుండ చేసేదమని మిత్రులందఱివారు వెనిజలస్ గారికి తెలిపిరి, గాననే నీలి యమున క కన్యకం పై ను రాజు గారికి వ్రాయదగు నాయని రాబుర్త సెసిలు ప్రభువుగారు స్థాపించుట ప్రజలలో సభలో నడిగిరి. ఆ రాజుగారితో నికముందు మన కట్టిసంబంధము లేకుండుట మంచిదని ఆప్షేగా చనిరి. సభ్యులందఱు కామాదమును సూచించుచు కరతాళధ్వనుల నొనరించిరి. వెనిజలస్ పక్ష మువారిపట్ల కఠినచర్యలు జరుపబడకుండ చేయుటకు మనము కఠినచర్యల నవలంబించవలెనని సెసిలు ప్రభువుగా చనిరి.

రోమేనియను రంగము

లండను, నవంబరు 6.—రోమేనియను లిట్లు ప్రకటించిరి:—ప్రహారాలలోయందు నౌక శత్రుయుద్ధమును భగ్న పఱచితిమి. వల్క్మను కనుమయొద్ద శత్రువులకు సాహాయ్యముగా సేనలు వచ్చెను గాని మేము శత్రువుల నికము వెంట దళమును న్నాము. డాన్యుబునది పొడవునను ఫిరంగియుద్ధము జరుగుచున్నది. డొబ్రూజా రంగమునందు మాముందున్న పటాలములు శత్రువులను వెనుకకు నెట్టివేసినవి. శత్రువులు వెనుకకుపోవుచు నాలుగు గ్రామములను తగులబెట్టిరి.

స్థలములను మఱల జయించుట.

లండను, నవంబరు 7.—ప్రీడిలు కనుమనట్ల రోమేనియనులు దక్షిణము వైపుకు కొంతదూరము వెనుకకు పోవలసి వచ్చెనుకాని జూల్ లోయయందు వారు శత్రువులను వెనుకకు నెట్టిరి.

మొనాస్టిరులో శత్రు విమోచము నేలగూలుట.

లండను, నవంబరు 7.—సలోనికానుండి పరాసువారి టిలుల ప్రకటించిరి. (సెస్సా సరస్సుకు తూర్పున బల్గేరియా వారు తలపడగా మేము తరిమితిమి. వర్షాదు లోయలో మా విమోచములు కొన్ని స్థానములవై బాంబులను జేసెను. మొనాస్టిరునద నౌక శత్రు విమోచము నేలగూలినది.

ఆఫ్రికా

ఒక సభ

లండను, నవంబరు 6.—ఆఫ్రికాలోని లాగువారిని మాత్రమే పిలువలయునను ఉత్తరపున దిద్దుచేయుచుదని ప్రభుత్వమువారికి దెలుపుటకు వెల్ఫోర్డ్ నందును, సిడ్నీయందును సభలు జరుపబడినవి.

జర్మనీ

జర్మను సముద్రాంతర్గామి

ఆంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 6:— జట్లందుకు పశ్చిమమున మెట్టదగిలి ప్రేల్మివేయబడిన జర్మను సముద్రాంతర్గామి "యూ 20" అనునదియే నని తెలిసినందు ప్రకటించిరి.

రీస్ స్టాగ్ సభ.

లండను, నవంబరు 5:—రీస్ స్టాగ్ సభ సమావేశమునకు వాయిదా వేయవలసినందు, రీస్ స్టాగ్ సభలో ఇటీవల చెప్పబడిన కష్టములను దొలగించుటకు ఏర్పాట్లను జరిగింతురని నమ్మకము లేదనియు అనేకులు చెప్పిరి. అనంతరమైన యెడల సభ మజిలీ జరిగింపబడునని డాక్టర్ హోఫ్ శ్రీక్ చెప్పెను.

జర్మనుల ఆహార పదార్థములు.

ఆంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 5:—రీస్ స్టాగ్ సభలో పైని కులకు భోజన సామగ్రిలను సరైన చేయు విషయముల గూర్చిన విచారణలకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు హేర్ వాన్ టెటోక్ యిట్లు చెప్పెను:— రాబోవు సంవత్సరమునందు పని వారలను, పశువులను దొరకుట దుర్భటముగా నున్నందున భోజన సామగ్రిలను పంచు విషయమున కడు జాగ్రత్తతో నుండవలయును.

ప్లెమింగ్ రేవున నొక జర్మనుస్టీమరు

ప్లెమింగ్, నవంబరు 7:— యుద్ధాంతర్భటునుండి ఆంగ్లేయ రేవు నందున్న "బిల్" అను జర్మనుస్టీమరు రాట్లడామ్ కు పోవుచు ఇక్కడికి వచ్చెను. ఆస్టీమరుపైకి కొందఱు పైని కోర్వోగలను బడిరి. బహుళ: దానిని నిర్బంధావాసమున నుంచుదురు.

రెండు జర్మను యుద్ధనౌకలను టార్పెడోలతో కొట్టుట.

లండను, నవంబరు 7:— డెన్మార్కు తీరమున ఆది వారమునాడు శత్రు యుద్ధనౌకలై టార్పెడోను వదలిన 2 లాంతర్గామి కెప్టెను కెయిజరుకము రెండు యుద్ధనౌకలకు తన టార్పెడోలు తగిలెనని చెప్పెనని నౌకాదళాధికారులు ప్రకటించిరి.

తూర్పు ఆఫ్రికా

తూర్పు ఆఫ్రికా రంగము

ఆస్ట్రేలియా, నవంబరు 5:—జర్మను తూర్పుఆఫ్రికా యందు సేనాధిపతియగు కర్నలువాక్ లెట్జ్ వార్నెక్ అను నతనికి కెయిజరు నౌకవలనను నొసంగినది బెర్లిన్ నగరమున ప్రకటించబడినది.

నార్వే

నార్వేస్టీమరు అనుభవము

లండను, నవంబరు 7:—ఇదివఱకు ముంచబడినదని చెప్పబడిన "ట్రాంక్" అను నార్వేస్టీమరు బారీరేవుకు వచ్చి నది. దానియందు 2-వ తేదీని పోర్చుగల్ ప్రాంతమున ముంచబడిన "లానో" అను స్టీమరులోనివారు గలరు. "లానో" అను స్టీమరు చినాడేశమునుండి బియ్యమును హావర్ పురమునకు దిసి కొని పోవుచుండెను. ఆస్టీమరును శత్రువులు నిలిపిన వెనుక ఒక చినాడేశీయుడును, స్టీమరు అధిపతియు శత్రు నావలోనికి బోయిరి. అనంతరము శత్రు సముద్రాంతర్గామి "లానో"పై బాంబులు వేసెను. ఇంతలో "ట్రాంక్" అను నావ వచ్చి సముద్రాంతర్గామిపై నున్న వారిని ఎక్కించుకొనెను. తరువాత ఇంకొక ఆంగ్లేయస్టీమరు అక్కడికిరాగా, సముద్రాంతర్గామి ఫిరంగులను వేయసాగెను. ఆంగ్లేయస్టీమరును ఫిరంగులనుగాల్చి తప్పించుకొని పోయెను.

"లానో" అను స్టీమరును ఇటీవలనే అమెరికావారు నార్వేవారి కిచ్చి నని న్యూయార్కునుండి వచ్చిన లెంతివలన తెలియుచున్నది.

"గ్లాజిలో" అను ఒక ఆంగ్లేయస్టీమరు ఒక జర్మను సముద్రాంతర్గామితో బోరగా నది తప్పించుకొని పోతిపోయెనని వెలిసిలానుండి లెంతివార్త వచ్చినది.

నార్వేవాక్స్టీమరు ముంచబడుట

లండను, నవంబరు 7:— "సెటూరా" అను నార్వేవాక్స్టీమరు ముంచబడినది.

దేశీయ తంత్రీ వారలు

(0)
(మా విలేఖకుల వద్దనుండి)

బొంబాయి

మొహరం పండుగ

బొంబాయి.

బొంబాయి, నవంబరు 7:— బొంబాయి నగరమునను మండలములలోను గందరగోళములు లేకుండ పండుగ జరిగిన దని వార్తలు వచ్చినవి. గత 11 దినములును మొహరమునకు గాను బొంబాయి నగరమున వేరువేరు ముసల్మానుల పేటలలో రాత్రులయందు మతసభలు జరిగినవి. నేలకొలిది ముసల్మానులు సమావేశమై, మతవిషయములనుగూర్చి చాట్నీలుపవ్వరించిరి. వెనుకటివలె అల్లరులు గడవిడిలుమాని శాంతిముగ సభలను చేయ వారంభించిరి. ప్రార్థనలు చేయబడినవి. మసీదులలోను మహమ్మదీయులపీఠులలోను దీపములు వెలిగించిరి.

పునా

ప్లేగవలన మొహరము పండుగ గరిగ జరుగలేదు. ప్రేక్షకు లిదివరకు కచ్చు గుంపులో 10వ వందలైనారు. గత రాత్రి కంటోన్మెంటు గుమ్మటము ప్రబలవ్వము వలన రాత్రి 11 గంటకుముందు బయలు దేరలేదు. నేడు నగరోత్సవమును పీఠులు గుండమున బడుటయు జరిగినవి. నేడు సాయం కాలము జనసంఖ్య విస్తారముగ లేతున్నను ఉత్సవము శాంతము గ జరిగిపోయినది.

మేజరు జనరలు సర్ బార్జియంగు హబ్బుండుగారు.

బొంబాయి, నవంబరు 7:—పీఠు మెసపాటేమియాలో చాల శ్రమపడినందున మరల వెన్నటికిని రణరంగమున పనిచేయుటకు పనికిరాదని ఇంగ్లాండు డాక్టరులు చెప్పిరి. కాన నాతడు పాగ్ల మెంటు సభ్యుడగా నుండగోరెను. యూనియన్ నిష్ఠు కక్షవారతనిని నియోజించిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రము

రైలుబండ్లయందు స్త్రీలను బాధించుట.

అక్కి, నవంబరు 7:— డిలాఫాసి దొరసానిని ఒక రైలుబండిలో కొట్టి జూచి 10 సంవత్సరముల కఠిన శిక్ష విధింపబడిన శోభలాలునదారు జాక్సను కన్యను గూడ హింసించెనని ఇటీవల కేసు వచ్చెను. అతనికి బెరిల్లి జిల్లాజడ్జిగారు యావజ్జీవ ద్వీపాంతరవాస శిక్ష విధించిరి.

నార్వేనౌకను ముంచుట

లండను, నవంబరు 7:— న్యూవిగట్టు అను నార్వేనౌక ముంచబడినది. 12 గురు మాత్రము కాపాడబడిరి.

అమెరికా

"న్యూస్కులాండు" నౌక.

న్యూయార్కు, నవంబరు 6:— "న్యూస్కులాండు" నౌకయందు కొన్ని రంగుపదార్థములను, రసాయనికవస్తువులను, కొన్ని రాళ్లను పంపిరి. వీని విలువ 100 లక్షల డోలర్లు. వీనిలో 90 లక్షల డోలర్లు అమెరికాయందు జర్మనువారి నిలువసామగ్రికు చేరినది.

అమెరికాయందు ఎన్నికలు

న్యూయార్కు, నవంబరు 7:— 8వ తేదీని న్యూస్కు గారికి చాలయనుకూలములు గలిగినవి. వీనివలన ఉత్తరరాష్ట్రములందలి అన్ని గ్రామములనుండియు వారికి వోట్లు రాగలవు. పోటీయధికముగా నుండునుగాన ఎన్నికల ఫలములను కొంచె మాలస్యముగా ప్రకటించెదరు.

బెలియము

బెలియము సహాయనౌకలను ముంచుట.

లండను, నవంబరు 7:— బెలియమున కాహార పదార్థములను గొనిపోవుచున్న "బాట్లె. ఎం. ఎంబిరికసు" నౌకను బ్రిటిషు సముద్రమునందు జర్మను జలాంతర్గామి టార్పెడోతో కొట్టిన విషయమును అమెరికా స్పెయినుదేశములవారికి తెలిపితిమి. ఇంతవరకు బెలియమునకు సహాయముగ సురుకులను గొనబోవుచున్న 12 స్టీమరులు ముంచబడినవి. వీనిలో రెండు మూడు టార్పెడోతో కొట్టబడినవి. తక్కినవి గనులవలని ముంచబడినవని పాగ్ల మెంటు ప్రజల సభలో రాబర్టు సెసిలు ప్రభువుగా రిరి.

ఇండియా సేనాధిపతి.

ఆగ్రా, నవంబరు 7:— రాజప్రతినిధిగారిని వర్మిం చుటకు పీఠిచటికి వచ్చిరి.

బంగాళము

ఒక బందిపోటు

మైసూర్నింగు, నవంబరు 7:—ఈ నెల 6 వ తేదీరాత్రి 1 గంటవేళ మైసూర్నింగుకు 7 మైళ్ళలో నున్న పరాయిలు అను గ్రామమున చాల ధనికుడగు వ్యవసాయ దారుడగు అర్జును ఆలీసర్కారు అనునతని యింట 40-50 మంది దొంగలు తుపాకులను పట్టుకొని చొరబడిరి. వారందరును ధోవతులను కట్టుకొని గొప్పవారివలె నుండిరి. తుపాకుల చప్పుడువని పూరివారునుచాకీదారులను సర్కారు యింటికడ పోగుపడిరి. 20-25 మంది దొంగ లింటిలోనుండి ఇవతలకురాగాగ్రామస్థులు వారిని హెచ్చరించిరి. దొంగలు తుపాకులనుకాల్చుగా నొక చాకీదారునకు. గాయములు తగిలెను. దొంగలు తుపాకులను కాల్చుచున్నను గ్రామస్థులు వారిని నదివరకును తరిమిరి. అచట దొంగ లెదురు తిరిగి నలుదిశలను తుపాకులను కాల్చుగా గ్రామస్థులలో నొకనికి గాయము తగిలెను. అంతటితో గ్రామస్థులు వెనుకకు పోయిరి. అర్జును కొడుకు తుపాకి దెబ్బవలన చనిపోయెను. ఇనుపవెట్టె పగులగొట్టబడినది. అచట నొకపనిముట్టు కనబడినది. ఎంతసామ్య పోయినదో తెలియదు. గాయములు తగిలినవారిని వైద్యశాలలో నుంచిరి.

మరియొక బందిపోటు.

కలకత్తా, నవంబరు 8:—చాలమసూరు సబుడివిజనులో నౌలానాయుద్ధ స్థానానదిలో ఆదివారమునాడు రాత్రి బందిపోటు జరిగినదని నది పోలీసువారికి తెలుపబడగా వారు వెల్లి చూచిరి. ఒక పడవ కనబడినది. దానిలో 11 మంది యుండిరి. పోలీసువారు వారిని పట్టుకొనబోగా వారెదిరించిరి. వారిలో నొక దొక కనిష్టేబును ఈటెతో పొడిచెను. చాలసేపు పోలీసువారితో పోరి బందిపోటులు 2 తుపాకులను తూటాలను పోలీసువారి యొద్దనుండి లాగుకొని పారిపోయిరి. గాయములు తగిలిన కనిష్టేబును వైద్యశాలకు పంపిరి.

ఆంధ్రవాణి

వలస చట్టము

వలసరాష్ట్రములకు వలసపోవు నీ పాడు విధానము వలన మనదేశమున కేవిధమునగాని రవంతయైన లాభము కనిపించుట లేదు. అందువలననే క్రొత్తగ సమావేశమైన మొదటి సామ్రాజ్య శాసననిర్మాణసభలో నీవలసవిధానము పూర్తిగ రద్దుపరచబడవలె నని తీర్మానము ప్రవేశ పెట్టబడినది. కాని యీ తీర్మానమునకు నింకను నంత ప్రయోజనము కలిగినట్లు కానినందు. ఏలయున వలసరాష్ట్ర కార్యదర్శిమైన బోనర్ల గారి ప్రకృతివిధాన మింకను నిధనుపక్ష మైదుసంవత్సరముల వఱకు సాగుచుండవలయునని చెప్పియున్నారు. మన హిందూ దేశ కార్యదర్శిమైన చాంబర్లెనుగారుకూడ నిందుల కంగీకరించి నట్లు కనబడును. ఎందువలనన ఆయన వలసపోవువారికి వలస రాష్ట్రములం దేవిధమగు కష్టములు రాకుండునట్టి తగిన క్రొత్తపద్ధతి కనిపెట్టబడునంతవఱ కీవలసవిధాన మిట్లే సాగుచుండవలెనని హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారికి సమాధాన మిచ్చియున్నారు. హిందూదేశీయు లెల్లరు నీవిధానమును రద్దుపరచవలసినదని యడుగుచుండ హిందూదేశ కార్యదర్శిగా రెల్లు జవాబునొసంగుట కడుసంతాపకరము. —దేశమాత.

అనుమానము పెనుభూతము

అనుమానమే పెనుభూతము పాలకపాలకులను వేధింపగలదను నీతిని, పెద్ద యధికారు లింకను తెలిసికొనక జాలకుండుట సంతాపకరము. అనుమాన మనుమానమును బెంచును. ప్రేమ యనుమానముం జంపును. దొంగ అనుమానింపబడిన కొలదికి క్రొత్తక్రొత్త రకపు దొంగతనములను నేర్చుకొనును. గూఢచారులు (సి. వి. డి. వారు) అనవసరముగ, బ్రజల సాంఘిక శీవితముతోగూడక బ్రసక్తింగలుగ జేసికొని, వేధించుచున్నారని యావరకే ప్రజలయం దొకకీతిగ అనుమాన ముంతు రించి యున్నది. అధికారు లీయనుమానాంకురముం ద్రుంచివేయుట మంచిది యగునేగాని, దానింబెంచి, పొడిగించి, గోరంతల నొండంతల జేయక బూనుట పొడిగా నేరదు. —ఆంధ్ర ప్రకాశిక.

THE GREAT WAR

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN.

British Banks Record Transactions

LONDON, November 7.
MANCHESTER.—The Banks clearing house transactions for the past ten months amounted to 375 millions an excess of five millions, over the record for any complete year.

A Submarine's Reward.

LONDON, November 7.
The Prize Court has awarded £3,000 sterling to the crew of the submarine 'E8' for sinking the German cruiser "Prinz Adalbert" with six hundred on board in the Baltic on October 23rd 1915.

GERMAN SUBMARINE SUNK.

Admiralty Reply to Allegation:

Typical Example of German Mentality.

LONDON, November 6.
The Admiralty says:—The German press is attempting to make capital out of what it describes as a second Baralong case. One of its objects is the incitement of the American opinion against Great Britain. Another is the finding of arguments in favour of an unrestrained submarine campaign. The facts are perfectly simple. In the morning of September 24th 1915, in the Western Channel U 41 was engaged in sinking a British Merchantman. Meanwhile, a converted merchantman commissioned as an auxiliary ship approached her. Her character was immediately recognised and lest the submarine should submerge before she was within the range she hoisted neutral colours. This was a perfectly legitimate "ruse de guerre". She hoisted within the range the White Ensign as British warships are required to do and fired on and sank the submarine. Her commander's immediate pre-occupation was the rescue of the British steamers crew who had been compelled to take to the boats fifty miles from the nearest port. The auxiliary ship then closed on one of the sunken steamers boats which had broken adrift and in which there were two of the submarines survivors. They were rescued in the same way, but after the victims. The use of the neutral flag in order to approach within the range of an enemy is a recognised naval practice repeatedly adopted by the Germans. For instance, the majority of the 'Moewss' victims were secured by this method. It is difficult to believe that anybody except a German would base on these facts an accusation of brutality on the ground that English and not German survivors were saved first by a few minutes. The whole accusation is a very fine example of the typical German mentality. A non-German's first obligation is to save German life. There is no reciprocal obligation on the part of a German. Any 'ruse-de-guerre' by the Germans is legitimate. All are illegitimate when practised against the Germans. The allegation that the Admiralty ever issued orders that survivors of submarines need not be rescued is an absolute lie and was explicitly denied in the Note of February 25th regarding the 'Baralong' case.

Anti-Double Income Tax Movement. Australian Merchants and Financiers Decision.

LONDON, November 7.
The TIMES states that an important private meeting of the Australian merchants and financiers took place today to discuss the question of Double Income Tax within the Empire with a view to representing to Mr. McKenna the need for immediately dealing with the subject and proposed to ask him to receive a deputation from several Anglo-Australian firms which had despatched buyers for the Australian market to the United States and other neutral countries in order to avoid double import.

Copper Wire Restriction.

LONDON, November 7.
The Ministry of Munitions have prohibited the manufacture of copper wire except with the sanction of the Government.

Norwegian Steamers Experiences.

LONDON, November 6.
The Norwegian steamer "Tromp", previously reported sunk, has arrived at Barry with the crew of the Lanoo which was sunk on the 2nd inst. off the coast of Portugal. The Lanoo was on a voyage from China to Havre with a cargo of rice. When the Lanoo was stopped the chief officer and a Chinaman went on board the submarine which then took the crew on board and bombs were placed on the Lanoo. Subsequently, the 'Tromp' appeared and took the crew who were on board the submarine. A British steamer was attacked by the latter, but used its guns and escaped.

A telegram from New York says that the 'Lanoo' was recently transferred to the Norwegian registry.

A telegram from Valencia says: The British steamer 'Glengicle' fought a submarine off Castellon. The submarine disappeared.

Norwegian Steamer Sunk.

LONDON, November 7.
The Norwegian steamer 'Satura' has been sunk.

Two German Dreadnoughts Torpedoed.

LONDON, November 6.
The admiralty announces that the commander of the submarine which hit German Dreadnought off the coast of Denmark on Sunday claims to have hit two dreadnoughts of Kaiser class.

British Note to the Neutrals.

Belgian Relief Ships Torpedoed.

LONDON, November 7.
In the House of Commons Lord Robert Cecil announced that a note had been sent to the United States and Spain on the subject of torpedoing by German submarine in the British waters of Greek steamer "Gorge M. Embiricos" which was carrying food to Belgium. Hitherto twelve Belgian relief ships had been lost. Two or three had been torpedoed and the rest mined.

A Fresh Dacoity.

MYMENSINGH, November 7.
This morning at about 1 o'clock a dacoity was committed in the house of Arfan Ali Sarkar, a well-to-do cultivator of Parail within seven miles of the town. It is reported that 40 to 50 armed men, supposed to be Bhadrologes, wearing Dhuti and Piran, raided the house. Hearing the report of guns which the dacoits fired, the Villagers and Chowkidars went towards Arfan's house and saw about 20 to 25 dacoits coming out of it and they challenged them. The dacoits opened fire and a Chowkidar was wounded. In spite of the firing, the Villagers and the Chowkidars followed the robbers to the river-side where the latter stood and began to shoot at random, and the villager was wounded. After this, the villagers and Chowkidars gave up the chase. Arfan's son was found shot dead and his iron safe opened. A chisel was also found near by. The amount of lost is not known. The wounded persons have been admitted to hospital.

France.

Allied Captures.

Enemy Prisoners on the Somme.

LONDON, November 7.
PARIS.—This afternoon's Communiqué says that there is nothing important to report. From July 1st to November 1st the French and the British on the Somme made prisoners, 71,532 men and 1,449 officers, and material captured includes 173 field guns, 130 heavy guns, 215 trench mortars & 981 machine guns. The French share of this includes 40,796 men, 809 officers, 77 field guns, 101 heavy guns, 104 trench mortars and 535 machine guns.

Successful Raids on Enemy Trenches

Weather Still Rainy.

LONDON, November 7.
General Haig this afternoon reports that we have improved our position east of Bathé de Wallencourt. We successfully raided the trenches between Somme court and Serre taking prisoners and inflicting casualties. The weather is characterised by rains and gales.

Heavy Enemy Bombardment.

British Consolidate Occupied Ground.

LONDON, November 7.
Last night's communiqué from General Sir Douglas Haig said:—Our front was heavily shelled in the neighbourhood of Les Boeufs and Lesars. The consolidation of the ground occupied on Sunday continued. We successfully bombarded the trenches southward of Armentieres.

French Continue to Progress.

Enemy Suffer Heavily in Counter-Attacks.

LONDON, November 7.
PARIS.—Last night's communiqué said:—North of the Somme we continued to make progress in the northern part of the St. Pierre Vaast Wood. Over six hundred prisoners have been taken here since yesterday. It is confirmed that the enemy suffered very heavily in his violent counter-attacks on the Wood last night.

There is nothing to report at Verdun except continued cannonade the Duvaumont, Vaux, and Damloup regions.

Nothing is reported from eastern army except intermittent artillery firing and patrol encounters. The British aeroplanes dropped bombs on Cogdanci.

American Airmen in France.

Good Work on the Somme.

LONDON, November 6.
A Telegram from the French Head-Quarters says:—Fourteen American airmen are now fighting for the French on the Somme. They have brought down twenty two machines since May when the squadron was formed. Two Americans have been killed and three wounded.

ITALY.

Mutual Sinking of Italian Torpedo-

Boat and Enemy Submarine.

An Austrian Torpedo-boat Badly Damaged.

LONDON, November 7.
ROME.—The Naval Communiqué records the mutual sinking of the Italian Torpedo-boat and the Austrian submarine. Many of those on board the torpedo-boat were saved, and thirteen of the submarine's crew were taken prisoners. The Italian torpedo-boats entered Pola and attempted to torpedo a large Austrian warship. They sank a big Austrian steamer at Durazzo. The Italian armoured train badly damaged the Austrian torpedo-boat which was bombarding Sant Elphidio.

TELEGRAMS.

RUSSIA.

Russian Resistance.

The Russians have arrested the repeated Turkish attempts to attack in the region of Ognot.

Stiff Local Fighting.

The Enemy's Objective.

LONDON, November 6.
PETROGRAD.—The fighting northwards of Postavy, and also on the upper Stokhol, and the Narajukva, between Brzezany and Halez has been very stiff, but, according to the military authorities, nearly all attacks during the past week have been purely local ones, being made by the enemy with the intention of preventing the Russians from re-inforcing the Rumanians.

Russian Successes.

Carpathians Heights Captured.

LONDON, November 7.
A Russian communiqué says:—The repeated enemy attempts to wrest the dominating heights east of Lipitz doina from us were repulsed. The enemy attacks in the wooded Carpathians were nullified and we, here, carried a series of heights and took 394 prisoners.

Germany.

The Destroyed German Submarine.

LONDON, November 7.
AMSTERDAM.—An official statement issued in Berlin says it was the U 20 which stranded and was blown up on the west coast of Jutland.

Reichstag Adjourns.

Protests against Adjournment.

LONDON, November 6.
The Members of the various parties protested against the adjournment of the Reichstag by an Imperial Decree, complaining that there was no guarantee that Government would consider the complaints recently uttered in the Reichstag. Dr. Heffenrich replied that the Kaiser would convoke the Reichstag, if necessary.

German Food Shortage.

Food Dictator's Warning.

LONDON, November 6.
AMSTERDAM.—Herr Von Batocki, replying to criticisms in the Reichstag of the War-Fooding Department said the greatest care in the distribution of foodstuffs in the new year would be necessary when agriculture would be burdened by lack of human and animal labour.

German Steamer at Flushing.

LONDON, November 7.
FLUSHING.—The German steamer 'Otto' which has been in the harbour at Antwerp since the outbreak of the war has arrived here 'en route' for Rotterdam. A military guard has been placed on the steamer which will probably be interned.

War in East Africa.

German Commander Honoured.

LONDON, November 7.
AMSTERDAM.—A Berlin official telegram says that the Kaiser has granted the "Ordre pour le Mérite" to Colonel von Lettow Vorbeck, the Commander of the troops in German East Africa.

ROUMANIA.

Rumanians Repulse Attacks.

Enemy Retreat in Dobrudja.

LONDON, November 6.
A Rumanian communiqué says:—We repulsed an attack on the Prabhova Valley. The enemy has been reinforced at Vulcan pass and we have stopped our pursuit. There has been artillery firing all along the Danube. Our advanced detachment forced the enemy to fall back in the Dobrudja. In the course of his retreat he set fire to four villages.

Ground Lost and Gained.

LONDON, November 7.
The Rumanians at the Predel pass have been compelled to fall back a little to the south after a prolonged struggle, but at the Jial river they have pressed the enemy back northward.

Carpathian Situation Improving.

Timely Arrival of French Mission.

LONDON, November 7.
BUKHAREST.—The situation in the Carpathians continues to improve, while the extent of the disaster suffered by the enemy in the Jial valley increases. The French military mission arrived at a critical moment and collaborated very effectively with the high command in re-establishing a satisfactory situation.

The Crisis Past.

Help For Roumania.

LONDON, November 7.
A telegram to the 'Times' from Bucharest says that the crisis seems past. Heavy rains have been providential, and it is improbable that the enemy will achieve his objects now, as he cannot negotiate the mountains with heavy artillery, failing with the Rumanians need fear nothing. Roumania is receiving all possible support from Russia in men and from the other Allies in material.

TELEGRAMS.

Greece.

Aerial Activity.

Enemy Aeroplane Brought Down in Monastir.

LONDON, November 7.
The French Official message from Salonika says: We have repulsed Bulgarian counter-attack east of the Lake Prespa. Our aeroplanes bombed localities in the Vardar Valley. An Enemy aeroplane has been brought down at Monastir.

Royal and National Parties in Greece.

LONDON, November 7.
Lord Robert Cecil stated that the Entente had informed the Venezuelists that care would be taken that the Greek officers who joined Venezuelists should not suffer in future at the hands of the Athens Government. He asked for notice of the question as to whether he would communicate with King Constantine on the matter. Mr Ashley asked, Will Lord Robert Cecil consider the desirability of having nothing more to do with King Constantine? (Loud and general cheers.)

Lord Robert Cecil emphasised that we desired to take strongest possible action to prevent punitive proceedings against Venezuelists.

Norwegian steamer "Schweizgaard" has been sunk. Twelve on board have been saved.

The Venezelist Forces.

Their Strength and Aims.

LONDON, November 7.
ATHENS.—The Venezelist General Danglis said in an interview that he relied on having at least four divisions, the first of which was going to Serres at the end of November. General Sarraill was assisting in arranging the plan of campaign which he believed, in co-operation with the British and French, would clear the Bulgarians out of Eastern Macedonia.

French War Minister at Salonika.

LONDON, November 7.
PARIS.—General Roques, French Minister of War, has arrived at Salonika.

LONDON, November 7.
The German steamer "Anatolia" was conveyed to Malta from Piraeus.

America.

The "Deutschland's" Cargo.

Nine Million Dollars of Securities.

LONDON, November 7.
NEW YORK.—The Collector of Customs of Connecticut announces that the cargo of the "Deutschland" consisted approximately of ten million dollars in value, of which nine million were stocks and bonds sent for the purpose of strengthening Germany's credit. The remainder comprised dye-stuffs and chemicals and a small quantity of precious stones.

Fair Weather will Favour Hughes.

LONDON, November 7.
NEW YORK.—Fair weather which is forecasted for the 8th inst, is regarded as advantageous to Mr. Hughes as it will bring out full vote from the remote rural sections of the Northern States where the Republican strength resides.

A Close Contest Expected.

The opinion is now held that the contest will be very close in which event a definite announcement of the result will necessarily be delayed.

AUSTRALIA.

Demands for Repeal.

LONDON, November 6.
Open air meetings at Melbourne and Sydney have demanded the repeal of the proclamation calling up single men.

Belgium.

Christmas Charity to Belgian Children.

Lord Mayor's Appeal

LONDON, November 7.
Lord Mayor, prior to retirement from office, makes his last appeal through newspapers on behalf of Belgian children. He says that over 25,75,000 children are held captive by German in Belgium of whom million and quarter are under twelve. For over two years they have been loyally awaiting deliverance and are only kept alive through humane intervention of neutral Relief Commission, of which M. Hoover is the Chairman, which distributes bare minimum of food provided by the Allied Governments and works benevolence. Two years of intolerable captivity are beginning to tell dreadful tale. Tuberculosis, according to well-known American scientist who recently visited Belgium, is increasing rapidly, especially among elder working-class children. Tuberculosis sanatoria are overcrowded and waiting lists are increasing, while rickets among younger children is becoming epidemic. Babies born now are pitifully deficient in weight and measurement and mothers are barely able to nurse them for seven instead of nine months. Hunger, suffering and sickness have fallen on both mother and child.

Lord Mayor, as Chairman of the Belgian Relief Committee, urgently asks that on every British dinner table of the Christmas Day, should be 'Envelope of mercy' into which, as thank offering for security with which their own Christmas dinner is eaten, all shall put what they can spare to save oppressed Belgian children. These envelopes can

be obtained from all branches of the Committee throughout the Empire. Lord Mayor is confident that there will be such Empire response as to secure to hundreds of thousands of children additional nourishment by which alone ravages of tuberculosis may be stayed.

Archbishop of Canterbury, Cardinal Bourne, Rev Brown moderator of Church of Scotland and Rev Shakespeare President of the Free Church Council, strongly endorse the appeal.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

Bombay.

Mohurrum in Bombay.

BOMBAY, November 7.
Mohurrum passed off quietly in Bombay and direct reports, so far received, show the smooth termination of the festival. Mohurrum has been observed in Bombay during the eleven days by holding religious meetings at night in different Mahomedan localities, where Maulvis preached sermons to a large congregation of Mahomedans; and rowdism of the past has been replaced by impressive religious meetings. Prayers were offered at Mosques, and Mahomedan quarters of the town are illuminated.

Major General Sir George

Young Husband.

BOMBAY, November 7.
As a result of hardships suffered in Mesopotamia, the doctors in England hold out no hope that Major General Sir George Younghusband will ever be fit for active service again. He has, therefore, decided to enter the Parliament and has been accepted as a candidate by the Unionist Party.

Mohurrum in Poona.

POONA, November 7.
Prevalence of plague this year marred the celebration of Mohurrum in Poona to a great extent. There was not even a tenth portion of the usual crowds of sight-seers and last night when the Cantonment Taboots were due to be carried in procession, it came on to rain heavily with the result that the procession did not start out till 11 p.m. To-day the procession through the city took place, followed by immersion of Taboots in the river. This evening everything passed off smoothly though there was nothing like crowds one usually sees on these occasions.

Karachi Port Trust.

Administration Report.

KARACHI, November 7.
In his Annual Administration Report for 1915-16 Mr. H. C. Mules C. S. I., Chairman of the Karachi Port Trust, makes the following general remarks:—In accordance with the wishes of the Government, as expressed last year, all reference to the war and the consequences thereof, as far as the port is concerned, have been omitted from this report. Inferences can be drawn from the figures given and the facts stated, but it is impossible to write a report of any real interest when the principal events of the year are tabooed. The Port of Karachi, as was observed last year, has had and continues to have an important part to play in regard to the war, a description of which will no doubt, in due course, be permissible. The results of the years working show a deficit of 4½ lakhs of rupees, which is less than was anticipated, and has been met without drawing on the reserve fund. The Board, recognizing the difficulties experienced by the mercantile classes, have not in any way raised their charges and trust that they may not find it necessary to do so. The Board are of opinion that it will be advisable to proceed slowly with the wharfe scheme principally, because the existing facilities will now, they believe, more than suffice the requirements for years to come, and they anticipate that there may be difficulty in raising loans in the near future.

Calcutta.

Another Daring Dacoity.

CALCUTTA, November 8.
On Sunday night another daring dacoity was reported to have been committed in the river Meghna at Moulana in Chandpur Sub Division. The river Police, being informed, went to the spot in search of the dacoits. They met a boat containing eleven persons and an attempt was made to arrest them. The latter offered resistance and attacked the Police. One dacoit severely stabbed a constable with a spear. After a severe struggle the dacoits succeeded in taking away two guns and carriages from the Police and decamped. The wounded constable was removed to the hospital.

UNITED PROVINCES.

Assaults on Ladies Travelling by Train.

Accused to be Transported for Life.

LUCKNOW, November 7.
Sohhalal, who was recently sentenced to ten years rigorous imprisonment for attacking Mrs. De La Fosse in a train, has now been tried for a similar offence against Miss Jackson. In the latter case he was committed to the Bareilly Sessions. The Sessions Judge sentenced him to transportation for life, the sentence to take effect immediately.

H.E. the Commander-in-Chief's Arrival.

AGRA, November 7.
H. E. the Commander-in-Chief has arrived here on a short visit to H. E. the Viceroy.

ఆంధ్ర విద్యార్థి సభ.

(ఒక విద్యార్థి.)

ఈ సభ గడచిన సంవత్సరము కాకినాడ ప్రజ్యోత్సవమున జరుపబడెను. ఏవియో కొన్ని అసంతృప్తికరములైన తీర్మానములు చేయబడినవి. ఆ తీర్మానములలో నొక్కటియు విద్యార్థులచే నాచరింపబడునది లేదు. విద్యార్థి ధర్మములు దేశకాల స్థితిగతులనుబట్టి యుండును. దేశకాలస్థితులను గమనించియే దేశనాయకులైనవారు విద్యార్థి ధర్మములను నేర్పించి విద్యార్థుల లాచరించుట జేయవలెను. అంతియే కాని విద్యార్థి ధర్మములు ప్రాచీనకాలములో నేవిధముగ బరిణమించెనో, నేడునవీతి మావిధముగనే యుండితిమియని ననువాదమునం దేమియు నర్థము లేదు. దేశనాయకులు దీనియందుగల రహస్యమును గ్రహింపవలెను. గ్రహించిన పిమ్మట తాము దేశమునకు జేయవలసిన సేవలో గొంతసేవను విద్యార్థుల చేతులలోదెట్టి చేయించుటయు నాయకుల ధర్మము. ఈలాగు జేసి నచో నాయకుల యొక్క రాజకీయ జ్ఞాన మభివృద్ధి జెందుటయే గాక విద్యార్థిలోకమునకు దేశసేవా కార్యము లేచి దెల్లమగును. మన దేశముయొక్క స్థితి ఎటుల చిలికినదో మానవహృదయును గల ప్రతివానికి గోచర మగును. చిలిక పోయిన దేశమును మఱల నొక్క చోటకు దీసి కొనివచ్చుటకు ఆ నేక మంది విద్యార్థులు, విద్యార్థులు తమకేక్కిని, యుక్తిని, సామర్థ్యమును, తమ సౌఖ్యమును, సామ్యము ఆర్పించి వలయును. విద్యా విషయములో మనము వెనుకబడి యున్నామనియు, నూటికి ౯౯ గురు జనుపాంథులవలె విద్యావిహీనులై యున్నారనియు, ఆంధ్రదేశమునకు నూతనోజ్జ్వలమును బోసిన ఆంధ్రప్రతికారత్నము సదా వాత్సవ్యునిన్నది. విద్యా విషయములో నెంత వెనుకబడి యున్నదో గ్రహించి నవారు, విద్యార్థులు, విద్యార్థులు, విద్యా వ్యాపకమునకై ఎంత కష్టపడవలసియున్నారో తెలిసికొనగలరు. సామాన్యజనులలో పిదపి వ్యాపించిన యడల విద్యాగంధము జాలిమతి భేదములను బాటింపక సంసంగియడల, మన మెట్టి యుద్ధయములను స్థాపించి, నోళ్లతో ఆచరింపను, సభావేదికలపై గంతులుచేసినను, ప్రతికలలో శూరత్వముగ ప్రాసనను విషయము లాభము లేదు. కాబట్టి విద్యార్థి ధర్మములను, సామాన్యజనులకు వివిధగలపుట, జలమయమైన ప్రదేశములలోని ప్రజలకు ఆధారములు వగైరాపనులను నరచేర్చుట, ఇంకను ఆ నేక కార్యములను నెరవేర్చుట-వారుగా బోధింప గలిగినటువంటియు, రాజకీయవ్యవహారములలో ననేక కార్యములనుజేసి భిక్షాచార్యుల నెడనాడుమును గడించి నటువంటియు దేశబాంధవుడైనటువంటియు మ, రా. రా. శ్రీ. న్యాపతి సుబ్బారావు పంతులుగారిని నెల్లూరులో జయపూవు ఆంధ్రవిద్యార్థిసభ కన్గ్రాసనాధిపత్యమును వహించుటకు గోరుట శ్రేయస్కరమని నెల్లూరులో స్థాపితమగు విద్యార్థి సభావ్యవసంఘమువారిని గోరుచున్నాడు. నెల్లూరు విద్యార్థులీవిషయములో నెమ్మనగా విచారించి పనిచేయవలయును. శ్రీసుబ్బారావు పంతులుగారు మనవిద్యార్థి ధర్మములను దేశకాలపాత్రములనునుసరించి, ప్రస్తుతకార్యచరణల బెట్టగలిగినవానినే విప్రులుగా, ధర్మముగా, ఉత్సాహముగా జెప్పగలరు. ఆధర్మములను మనము పొందినవో నాయూ ప్రకారముగా దేశసేవయే గాక, వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యాభివృద్ధినిబొంది మన దేశమాతకు సుప్రత్రుల మగుమును. కాబట్టి ఆంధ్రవిద్యార్థులందఱ టీసుభిప్రాయమును బలపరచుకొని సేవ హృదయ పూర్వకముగ నమ్ముచున్నాడు.

అమృతాంజనం డిపో వారి దివ్యోపధములు

నేపాళ దేశపు కస్తూరి, మంచిది	తులము 1-కి ...	80-0-0
కుంకుమ పువ్వు	తులము 1-కి ...	2-0-0
గోరోజనము, మంచిది	" ...	2-0-0
అదిపచ్చికానా లేక జున్న	" ...	7-0-0
రసభస్మము	తులము 1-కి రూ	0-0-10
పచ్చకరూపం	" ...	0-8-0
బాలామృతము	సీసా 1-కి ...	0-12
చుండుకు నూనె	సీసా 1-కి ...	0-6-0

అమృతాంజనం డిపో. } 109, ఫోరోజ్, బొంబాయి
} 7, తంబునెట్టి వీధి, మద్రాసు.

జూ బు లు

(౧)

I

ఒక ప్రశ్న

అయ్యా!

'బల్-చిక్' అను దేశీయ వ్యాధియను ప్రస్తుతము అందరిచే అడబడుచు ఆదరింపబడుచున్నది. మా పత్రికవిగ్రంథ భాండాగారము పక్షమున కూడ ఒక వ్యాధియను సంఘము స్థాపింపబడి, అను దిను 'బల్-చిక్' ను ఆడుచున్నారము. నునుమ్యున కొక్క నింభన చొప్పున ప్రస్తుత మాట వ్యవహరింపబడుచున్నది. కాన దేశీయ వ్యాధియనుమలందు ప్రేమ గలవారు, అందరినివేళము గలవారివిషయముయి దీని లోచన చేసి యాపత్రికాముఖమున ముఖ్యమున నింభనలను తెలియజేయ వేడుచున్నాడ.

చుక్కా అప్పలస్వామి

II

ఆర్యాపురవాసుల యిబ్బంది.

అయ్యా!

రాజ మహేంద్రవరమున నొక భాగమున నార్యాపుర మాన గోదావరిజలమునకై మిక్కిలి యిబ్బందిగా నున్నది. ఇదివరకే, అనగా వరదకాలము వెళ్లగానే, గట్టునకు కొద్ది దూరమున యిసుక తిన్నె వేసిరి. తిన్నెకును గట్టునకును మధ్య కొద్ది జలము మాత్రమే గలదు. అందుచేత పడవలుగాని, తెప్పలుగాని, నిలుచుట కవకాశము లేక పోయెను. కావున ఆర్యాపురవాసులు, నిరాటంకముగా నీరములం గొనిపోవుచుండిరి. ఇప్పుడు గోదావరికి నీరుతగిలి, సగము తిప్ప, మునిగి నెద్ద కాలము యేర్పడెను. ఇది వీలుగా తేసికొని పడవల వాంఛును, తెప్పల వాంఛును యథేచ్ఛముగా, నెద్దల స్నానము చేసెడి రేవునందు, వాక్రిక మాసములో శ్రీలు పలువాత లేచి స్నానము చేసెడి రేవునందు, పానీయములకై, నీరములు గొనిపోవు రేవునందు, తమ తమ పడవలను, తెప్పలను నిలుపుచు, స్నాన మాచరించువారి కాటంకము గల్గజేయుచుండిరి. నీటిని పానీయము చేయుచుండిరి. మరి నాలుగుగోజులు రేవులో తెప్పలుండిన యెట్లుండును? చునుమ్యులు గ్రోలు నీటియందు కత్తి పేర్లును, కట్టుత్రావులు చీకిపోయియుండును.

కావున తదధికారులారా! రేవున కిరువైపులను, 'తెప్ప'లను, పడవలను నిలుపకుండని బట్టలకట్టుడు. రేవులలో నేనుల్లరి జరుగకుండ తేతురని వలంచుచున్నాను.

దశిక సూర్యప్రకాశరావు.

III

ప్రథమ ఒంగోలు తాలూకా గ్రంథాలయసభ

అయ్యా!

ప్రకృతిము ఒంగోలు తాలూకా గల గ్రంథాలయముల కార్యనిర్వాహకులు, గ్రంథాలయోద్యమమునందు అభిమానము గల నుహానీయులు సంవత్సరమున కొకతూరి, తాలూకాలోని యొక ముఖ్య గ్రామమున సమావేశ మగుచు, గ్రంథాలయోద్యమము జనుల నాకర్షింప చేయుటకు తగిన విధానముల నిశ్చయించుటకు బూనుకొనిన బాగుగానుండునని తలంచి ఒంగోలు తాలూకా గ్రంథాలయ సభయొక్క ప్రథమ సమావేశము మాచీరుకు ద్విగ్రామమున జయప్రథముగా ఈ నెల 18 వ తేదీ ఆదివారము జరుపుటకు ప్రయత్నములు చేయుచున్నాము. ప్రఖ్యాతాంధ్రప్రతికా సరపాదకులు, గ్రంథకర్తలు శ్రీయుత గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమ రావు పంతులు ఎం. ఏ. గారు మహా సభకు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు. గ్రంథాలయోద్యమమున బని చేయుచున్న శ్రీయుత అయ్యగారి మొకటరమణయ్య పంతులు, ఎం. వి. ఎస్. శర్మగార్లు మున్నగు మహాశయులు గ్రంథాలయములు చేయవలసిన పనులనుగురించి యుపన్యసించెదరు.

గ్రంథాలయోద్యమమున దభిమానముగల ప్రతివారు సభకు విచ్చేయ ప్రార్థితులు
కోటు జయరామ రెడ్డి సుంకర వెంకట. సుబ్బారెడ్డి కార్యదర్శులు.

[చీరుకుత్తి గ్రామము ఒంగోలు రైలు స్టేషనుకు పన్నెండు మైళ్ల దూరములో నున్నది. ఎల్లప్పుడు బస్సు ప్రయాణము చేయుచుండును. సభకు రానిశ్చయించుకొను నుహానీయులు ముందుగా, ఒంగోలులో నున్న ఎం. వి. ఎస్. శర్మగారికి వెలిపిన, కార్యదర్శులు వారికి తెగిన సదుపాయములు చేయగలరు. కార్యదర్శులు]

IV

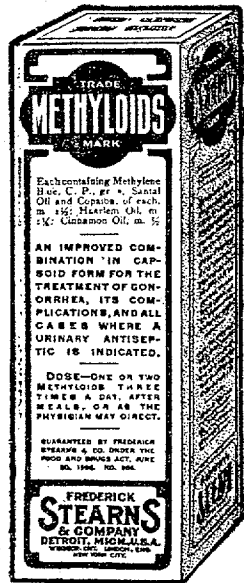
ఆయుర్వేద విద్య.

అయ్యా!

వర్తమానకాలమున దేశభాషలు వృద్ధిమైన గాని దేశ సభివృద్ధి బాంధవనియు, కాశ్మీయగ్రంథము లన్నియు నట్టి దేశభాషలలో బోధించినంగాని సులభముగా కాశ్మీయ భాష నులవడ దనియును ప్రపంచ మెల్ల సేక గ్రీకులుగా నంగీకరించిన విషయమే. కాన నందుచుగూర్చి విస్తరించ నగత్యము లేదు. ప్రస్తుత మాంధ్రదేశమున ముఖ్యముగా నాయుర్వేద వైద్యవిద్య వెనుకబడియున్న మాట వాస్తవము. వైద్యులన్ననో విస్తారము గలరు. కాశ్మీయభాషము గలిగి వైద్యము చేయువారు మాత్ర ముందు. "యస్యకస్యకకోరూపం యేదేశాపి చేసితం యత్యైక స్తై ప్రవాతవ్యం యద్వాతద్వా శ్చ వివ్యతి॥" అను శీలిని వైద్యము చేయువారు పెక్కురు గలరు. ఇట్టి లోపముల నెల్ల పరిశీలించియు సార్యభేదములే మగు "వైద్యరత్న" చిరుదాభిరాములును, కపిరాజమండలి మొదలుగాగల ఆయుర్వేద విద్వాంసులచే దత్తంబులగు "ఆయుర్వేద మార్గాంధ" "భిషజ్యుజ్ఞ" మొదలగు చిరుదుల చేతను మహారాజులచే దత్తంబులగు స్వర్ణపతకంబులచే తమ జగద్విశ్రాంతయోగివిరాజ్ఞులు లగు శ్రీమాన్ వైద్యరత్న, ఆయుర్వేద మార్గాంధ, భిషజ్యుజ్ఞ, పండిత. డి. గోపాల చార్యులు, ఏ. వి. ఎస్. గారిచే చెప్పి పురియందు ఆయుర్వేద కలాశాల యొకటి పది సంవత్సరములకు ముందు నెలకొల్పబడి యప్పటికిని పని చేయుచున్నది. దాని ఫలితముగా పెక్కురు విద్యార్థులాయుర్వేదమును దక్షిణులు అచ్చటచ్చట తృప్తికరముగా వారి పనులను వారు నెరవేర్చుచున్నారు. ఆకలాశాల యాంధ్రలోకమునకు దూరమం దుండుటచేతను రాజధానినగరమందు 4 సం॥లుండి చదువుకొనుట ద్రవ్యసాధ్య మగుటచేతను ఎల్లరకును నభ్యసించ నలవిగాక జమిందార్ల దయనుపాత్రులగు ఏకాగ్నిరండిచే మాత్రమే అభ్యసించబడుచున్నది. అయ్యది సంస్కృతంబున మాత్రమే గాక నాంధ్రంబునకూడ బోధించి యుత్తీర్ణులకు పట్టము లివ్వబడుచుండుటచే సంస్కృతజ్ఞానము లేనివారిగూడ సులభసాధ్య మగును. కాబట్టి మనదేశముం దిప్పుడు నెలసిన నాంధ్రగోరూపవిద్యాలయములలో ఆయుర్వేద కలాశాలయం దుత్తీర్ణులగువారిని బోధకులుగా నియమించి వారిచే నాంధ్రవిద్యార్థులకు నాంధ్రంబున నాయుర్వేదమును బోధచేయించినచో దేశమునకు చాల మేలు గలుగుటయే గాక ఆకాశ్మీయవిద్యగ్రంథకూశ్యమున వైద్యమునతరించి యాయుర్వేదమున కెక్కుచ ప్రాముఖ్యత గలుగ గలదు. సదరు విద్యార్థులము వైకలాశాలానిబంధనలకు లోబడినదిగా నుండవలెను. ఇదియునుగాక నాంధ్రగోరూపవిద్యాలయములలో నాయుర్వేదమును జదువువారు ప్రథమపరీక్షార్హులుమాత్రమే కాగలరు. రెండవ (ప్రైవేటు) పరీక్షకు కలాశాలయందే జరుపవలసియుండును. ఇటువైతచో సగము శ్రమగట్టకగలముగాన యీ నెల 18-వ తేదీని కొవ్వూరున జరుగబోవు నాంధ్రసారస్వత మహాసభా చిహ్నుత్పత్తిరాయములలో దీనినిగూడ ప్రవేశపెట్టుటకు కార్యనిర్వాహక సంఘమువారిని కోరుచున్నాడ.

ప్రాశాచార్య, సి. సూర్యనారాయణశాస్త్రి
ఎ. వి. యస్.

ఆయుర్వేదవిద్యయం, రాజమండ్రి.

మిథిలాయుధు

తెగరోగముల నైతకు ణమే పనిచేసి, సంపూర్ణముగా గుణ మిచ్చును. ఇక జక్కున్న చేతుకొనుట కంటే నిది మంచిది. నోటిని గాని మూత్రకృచ్ఛిమును గాని గలిగింపగు. ర్శనికను క్రముముగా తగ్గించును. నిర్దుష్టమైరది. సులభముగా గొంపో న గును. పుచ్చుకొనుటకు హితవుగ నుండును. నీ కు తోప్ప క దొరకును. మిథిలాయుధు

ఆంధ్రసర్వకళాశాల - విద్యాప్రవృత్తి.
ఇది శ్రీయుత కట్టయంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే వ్రాసుబడినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రిక ప్రెస్, 7, తంబు శెట్టివిధి, మద్రాసు.

చిన్న పురుగులు 124

వెద్ద వెద్ద బట్టతలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలూడుట, పుర్రెవై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన గలుగును.

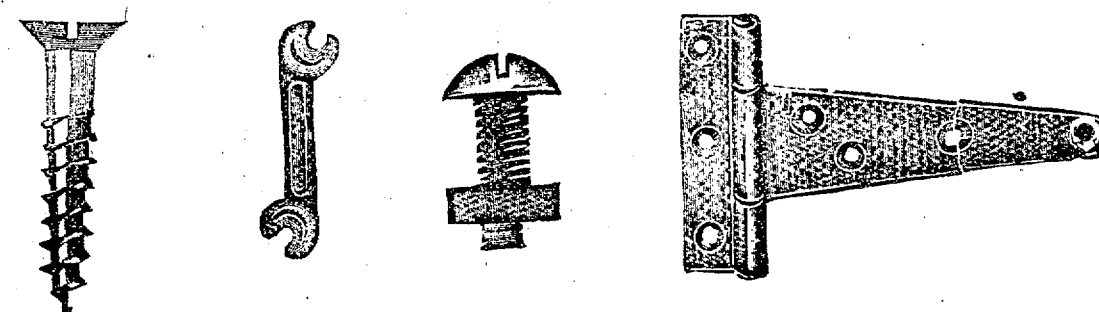
పాతకులారా! ఈ పురుగువలె రేయింబవద్దు, విధి నిరాయములేక మీరు పనిచేసినచో మీ మీగ్గుహములలోని నేల కొట్టెల్ల బంగారుగో నింపబడి యుండును.

తీరిక లేక పనిజేయుచుండు ఈచుండు పురుగునకు, అతివ్యాప్తికయి పేరిందిన తెనెటీగ సహకారిగా నుండదగిన బంటు. చుండు అరంభయిన వెంటనే నిరోధక నిగ్బంధద్రవ్యముల నుపయోగింపక ఈ పేక్షించిన అచిరకాలముననే బట్టతల వారితో సహాధ్యాయి గావలసివచ్చును. కావున నిట్టి పరమశక్తిపును

"కామినియా నూనె"

సహా నమున సంహరింపుడు. చుండును బోగొట్టును. వెండ్రుకలను గాలనివ్వకు. పుర్రయండును బోగొట్టును. తిలకట్టుకు పరిమళ సుగంధద్రవ్యము. ఈరితిని, నకలు నూనెలను తియ్యారు చేయువారి మోసమున పడకుడు.
వెల బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0 వి. పి. రు. 0-4-0
 8-కి రు. 2-10-0 వి. పి. రు. 0-7-0
 ఉ చి తి ము.

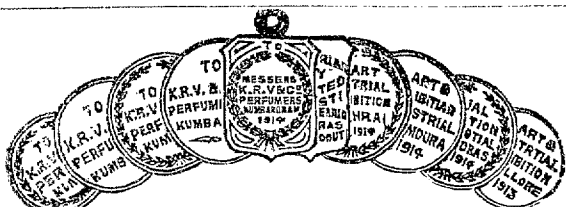
ఈ సుగుణముల ఋజువు పరచుటకయి, అర్థజాచీటి పంపుకొనువారికెల్ల ఒకనారి నానుకొనుటకు గరిహోవునంత నూనె గల సీసా ఉచితముగా బంపబడును.
సోలు ఏజెంట్లు:—
ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్ అండుకెమికల్ కంపెని.
వెం 156, జుమ్మాచుపీదుపీధి, బొంబాయి.

యూరప్తు రకముల ఇనుపసామానులు సీమసామానులు నిరివిగాను చిల్లరగాను సరసయిన ధరలకు కోరువారు మా పేరనే వ్రాసికొనవలయును. రంగులు వార్నిసులు, అవిశనూ నెలు వగయిరాలు మరమేకుల గకాలు కవిశ్చరకాలు యిండ్లక పనికివచ్చేబండులువగయిరాలు బీరువాలకు పనికివచ్చే ఆకురాళ్ళు వగయిరాలు తిలుపులకు పీటలకు పనికివచ్చే యిత్రడిపువ్వుల రకాలు యింజనులకు పనికివచ్చే ఆకురాళ్ళు, నట్లు, నాచర్లు, రివెట్టు, యినపరేకులు, యెమిరి చేపర్లు మొదలగునవి వెల సరసముగాను మంచి వస్తువులుగాను విక్రయింపబడును. యేకస్తువులు కావలసి వున్నను మాకు వ్రాసిన ధరలు తెలిపెదము. అర్జెన్టు వాల్యూ సేయిల్తో పోట్టు ద్వారా పంపనగును.

గుండా సుబ్బారాయుడు

హార్డువేర్ మర్చెంటు, బజారువిధి, డోరు వెం 2/1175 రు. బెజవాడ.

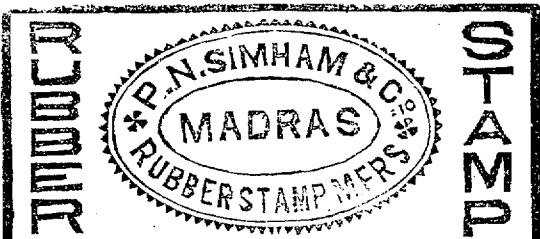
అతిపుష్ట శాలమునకు తగిన శిరోభాష నివారణి యేది?

మన చందనాది తయారము

ఈ తైలమును వారమునకు రెండు తడవలు ప్రాతః శాలములో రాచుకొని స్నానము చేసినయెడల పి త్రనీరుదిగును. కన్న మంటలు, కపాలపుర్ణం, ఒంటితేనెనొప్పి, శలతిగుంట మొంట్రుకలు రాలుట, శమనమవుతున్నవి. తీక్షణమైన బుద్ధి కలుగును. క్రయము డబ్బా 1-కి రూ 2-0-0

ఇదిగాక మాకడ్డ సువాసన కక్కిపోడియు సువాసన సున్నము, కొబ్బరితురుము, సుగంధ స్నానపాడి, దేశాంగము చందనపుడరు, అరగజా, కేరళపుడరు, పుసుగు, కవాది, అంబరు, మొదలైన వస్తువులు దొరకును. క్యాటలాగు కావల సినవారు వ్రాయవలెను. కే. ఆర్. వి. అందుకో.

455 సువాసన వ్యాపారము, కంభకోణము, K. R. V. & Co. Perfumers, Kumbakoram

రబ్బరు స్టాంపులు
ఆర్థిక లక్ష్యములకు
కన్యకా శిక్షణ
వచ్చుకూర్చుట
కుంకుమపువ్వు
మాలియ్యంను
పుగంధవక్రము
వీనియొక్క వివరములు
ఆదియస్వనాయునిది సుత్రాను

కల్యాణి - ప్రతిభుడు
ఇది షేక్స్పియర్స్ ఇంగ్లీషు మహాకవి నాటకము ననుసరించి తేట తెలుగున శ్రీలక్ష్మసు బాలరమను తలెత్తి వ్రాయబడినది. ఇతర భాషాకవుల రచనా చమత్కారములు, మన తెనుగువారికి తెలుపవలయునని ప్రారంభించిన వానిలో నిది మొదటిది. దీని కథాసంవిధానమును పాత్ర చమత్కారమును రసమును అద్భుతములు. కల్యాణి ఆ 1. ప్రతిభుడు - 2.

దైర్య కవచము
మనుజునకు గల పాదుస గుణములలో దైర్యము ప్రధానము. దైర్యమనగా ఆపదలయందు మనస్సు చలించుటకుండుట. నునుజుడు ధరింపదగిన యన్ని కవచములును ఆత్మ శత్రుములచే భేదింపదగినవి. ఈ దైర్య మనెడి కవచమో యత్ర శత్రుములకు ఆభేద్యము. ఈ దైర్యమును ప్రతిపాదించుటకై "అన్యత్రభీష్మాత్ గాంగేయాత్ అన్యత్రచ మానూ మతః" అనెడి జీశేంద్రియుడైన భీష్మునియొక్క చరితము నతి సులభతైలిన తెలిపియున్నది. వెల 6 అణాలు.
ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండ్ కో,
285 ఆనందముద్రాలయము, చంద్రాను

మీ కవసరమయినచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరిగి పోతపోయినట్టి గాని పనులను గురించియు, ఉక్కు, ఇనుపవాసములు వంపులు వంపులుగ నంచబడిన రేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుపకమ్మలు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గుఱించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారితోనే సంగతిసందర్భముల నలహా నాలోచింపవలసినది. వీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువ వెలకెచ్చుటలోను కోరి నంతనే వానిని సకాలములో సరఫరా చేయుటలోను గొప్ప పేరు మోగినవారు.

విలాసము:— ది రిలయను ఫౌండ్రీ
సోత్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్ లిమిటెడ్, తలలపెట్టె నెం 55కి రు, 389
మదరాసు.

(వై కామోజెష్ గోనప్పను ఈ పత్రికపేరు కూడ నుదహరింప గోరుచున్నారు.)

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము
ఆరోగ్యమును శాశ్వతముగా పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని నిధులను అనుసరింపట కలగజే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యహర్షమును కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును. ఆయుర్వైద్యుని ఇష్టించు ను, ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయవలెను. పోస్టు చార్జియు మేమే భరించుచుండుము. వెంటనే వ్రాయును.
219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,
అత్రంకనిగ్రహ బౌద్ధధారయం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

కలియుగ కల్పవృక్షము. 133
కృతయుగమునకు కల్పవృక్షము మనుష్యులకోరికలను నెఱవేర్చుచున్నట్లు ఈ కలియుగముందు మానవజాతి యొక్క ఈ విభావలనుతీర్చి ఆయురారోగ్యవైద్యశాస్త్రము లనిచ్చుచు మన వైద్యవిద్యకు పుస్తకముకోరినవారికి
ఉచితముగా పంపబడును
రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ, ఆయుర్వైద్యుడను బౌద్ధధారయము. 20 చీనాబజారుకోడ్, మద్రాస్.

గ్యాలీన్ మోటారు సారశాల.
మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని బాగుచేయు గలుగుటకును తగినవిధమున నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో యేదేభాగములు యేదేపనులుచేయునో అవి తెలియజేయుచున్నపుడు గాచేయు రికేరులను యాయంతయుల నెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈ పాఠశాలలో, యూరోపియన్ దొరకల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి గన్న మెంటు వారికద్దనంది లై సెన్సు యిప్పించిపంపబడును అంగులకు ఫీసు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.
తీరిగి శాసులు డిసెంబరు నెల 1న తేదనుండి ప్రారంభ మగును. వ్రాసులో చేరవలచినవిద్యార్థులు ఈ నెల 60 వ తేదిన గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును. పొరుగువారి విద్యార్థులు కోరినచో నికసిండుటకు తాకొనంబడును. ఈ క్రింద నుదహరించు వారికి వ్రాసికోవచ్చును.
(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co., 149, Broadway Madras.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపును. కరస్పూ డెన్సు మొదలగునకీ ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—
ఎస్ నారాయణ అండు కంపెనీ,
(53) 21. హమ్మంపేటి, బాంబాయి.

లోకద్ర

గర్భాశయ నొగనివారికి:— శ్రీలక్ష్మ గలుగు బుతులకు బహిష్టి కాకుండుట, అకాలబహిష్టి, మైల జాడ్లి గాను, తక్కువగానుపోవుట, మనుమరొగము, సంతానహీనత, రక్తహీనత, మలబద్ధకము, నూతికావాతము, కీళ్లనొప్పులు, అరికాళ్లు, ఆరచేతులు మంట మొదలగు శ్రీ మర్మ వ్యాధులను కుదుర్చుక.

వెద్దబుడ్డి రు 3.0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

అమృత

రక్తశుద్ధి ద్రావకము:— ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధకము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, సోమరితనము, మేహ ప్రణములు, సుఖసంకటములు, నిస్సత్తున, కడుపులో మంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరమువలన కాంతిని ముఖమునకు తేజస్సును యిచ్చును.

వెద్దబుడ్డి రు 3.0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

అరగ

జ్వర నివారిణి బుడ్డి 1-కి రూ. 1.0-0
కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద బౌద్ధధారాల,
166 9, బందరుపేటి, మద్రాసు.
వ్రాంచి:— సికింద్రాబాదు అండ్ నెల్లూరు.

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము
వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదు నెనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో కులభేదము లేల కలిగి? ఆచారవ్యవహారము లెట్లుంటున్నాయి? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యందు గుప్తముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి గ్రంథములై మంచివిభిన్నాయము నిచ్చియున్నాయి. తెలి మిగుల సులభము. 400 పుటలు వెల 4.0-0. అత్యుత్తమ ప్రతి 5.0-0 కర్చులు నేలు.
శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము
సులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము. 2000 పద్యములుకలవు. మంచికాగితములపై అచ్చు, కాళికొత్తెండు ధర రు. 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు చేరు.
26] జనమంచి శేషాద్రిశర్మ,
తెలుగు పండితుడు, మునిసిపల్ హైస్కూలు, డకప.